

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 14 APRIL 1920

No. 224

INHOUD

	Blz.
DE WARBOEL IN SYRIË ALS DEEL VAN HET VOORMALIGE	
TURKIJE door <i>H. Dunlop</i>	309
Discontoverhooging door <i>Prof. Mr. Ant. van Gijn</i>	312
Het Stelsel van de Rijksinkomstenbelasting door <i>W. J. de Langen</i>	313
Terug tot den Gouden Standaard? door <i>Mr. G. Schwartz</i>	315
AANTEEKENINGEN:	
Thee-export van Java in de laatste vier jaren	316
Export van Goud uit de Vereenigde Staten	317
Levering op Duitsche contracten	318
Groot- en kleinhandelsprijzen in verschillende landen	318
BOEKAAKONDIGINGEN:	
Mijnbouwpolitiek door <i>Mr. F. H. Neizen</i> , bespr. door <i>Mr. Dr. W. F. J. Frowein</i>	319
Economisch-Historisch Jaarboek, Vijfde Deel 1919	320
Annuaire International de Statistique	321
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	321
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	321—328
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

12 APRIL.

Hoewel de geldkoersen over de afgelopen week het deden aanzien, of geld wat gemakkelijker was, zoo bleef het in werkelijkheid toch nog eerder gezocht. Prolongatie noteerde 4½—4 pCt. Disconto 3¼—3½ pCt.

* * *

Op de wisselmarkt trok de buitengewone willigte van het Deutsche devies de aandacht. Van 3.90 liep de koers allengs op, tot er heden zelfs voor 6.— afgedaan werd. Het slot was echter weder overwegend flauwer. De geheele afgelopen week is er echter flinke vraag

voor Marken geweest, die ook nog gesteund werd door beduidende kooporders voor Deutsche rekening.

Waren de Marken vast, voor franken en wel speciaal de Fransche, was de stemming zeer flauw. Niettegenstaande de Banque de France op 8 dezer haar disconto van 5 op 6 pCt. had gebracht, daalde de koers, beïnvloed door de politieke gebeurtenissen, van 18.35 tot 14.90.

* * *

Op den weekstaat van de Nederlandsche Bank is het hoofd binnenlandsche wissels met ca. f 36.000.000 vermeerderd, voor welk bedrag door den Staat wel weder schatkistpapier bij de Bank zal zijn ondergebracht. Voorts valt nog te constateeren, dat de rekening-courant-saldi met ongeveer f 34.000.000 zijn vermeerderd.

DE WARBOEL IN SYRIË ALS DEEL VAN HET VOORMALIGE TURKIJE.

Wanneer ik het waag hier een korte schets te geven van het Syrisch-Turksche vraagstuk, dan heeft men die niet anders op te vatten dan als een zwakke poging om eenigermate, bij benadering, wijs te worden uit den chaos waartoe, ook in Syrië, en dáár op het moment in de eerste plaats, de landen die vroeger het Turksche Rijk uitmaakten, vervallen zijn.

Toen de Turken (ik spreek hier van Turken in den ruimsten zin; de Osmanli-Turken zijn een branche van het Turksche ras in het algemeen) een kleine duizend jaar geleden van uit Centraal-Azië door Perzië heen naar het Westen togen, vonden zij op hun weg het toen reeds geleidelijk, zeer geleidelijk in ontbinding gerakende Rijk van de Abbassiden-Chaliefen. Nadat zij de ten Oosten daarvan liggende staten onder den voet hadden geloopen, en het Islamitische geloof hadden aangenomen, verspreidden zij dat verder te vuur en te zwaard overal waar de Chaliefen met de tolerantie, die velen onder hen kenmerkte, andere gezindten hadden geduld en zelfs beschermd. Zoo had Haroen al Rasjid aan Karel den Groote Jeruzalem afgestaan. Een paar eeuwen later echter gaven de aldoor opdringende Turken aanleiding tot de kruistochten, die hen tijdelijk beteugelden. Maar in latere eeuwen was Europa te zeer verdeeld voor internationale actie en zoo viel in 1453 zelfs Byzantium in Turksche handen zonder dat Europa te hulp kwam. Overal waar de Turken kwamen, vernielden zij veel, zonder daartegenover belangrijken opbouwenden arbeid te stellen. De landen, die onder hen verlichte bewind der Chaliefen tot welvaart waren geraakt en waar kunsten en wetenschappen bloeiden, toen Europa nog door barbaarsche en heidensche volkeren werd bewoond, werden onder het beheer der Turken in den loop der eeuwen van lieverlede tot woestijnen, waarin hier en daar in groote oases nog stukken van de oude beschaving een armoedig bestaan voortsleepten.

Nadat Hoelagoe, de Tartaarsche Turk, in het begin der 13e eeuw den laatsten Abbassiden-Chalief te Bagdad had doen vermoorden, werd enkele jaren later een zoogenaamde afstammeling der Abbassiden door de Egyptische Sultans tot Chalief verklaard, die aan hun investituur wijding heette te geven. In de 15e eeuw, toen Selim, de Turksche Sultan, Egypte aan de dynastie der Egyptische Mamelukken ontrukte, voerde hij den „Chalief” mede naar Constantinopel. Deze was een afstammeling van den bovengemelden Abbasside, en hij droeg het Chalifaat aan de Sultans van Turkije over.

Sedert dien tijd noemt de Sultan van Turkije zich „Beheerscher der Geloovigen, Vertegenwoordiger van den Gezant Gods en opperste Imam van den Islam.” De Turken hebben echter nimmer, zooals de groote Chaliefen van Bagdad, aan den Islam eenige nieuwe waarde als beschavings-element toegevoegd. Voor kunst, wetenschap, litteratuur, hebben zij nooit iets van belang verricht, integendeel, na vijf eeuwen van wanbeheer is hun bestuur een schande voor de beschaving gebleken. Zij werden door de meerderheid (maar volstrekt niet door al de pl.m. 300.000.000) der Mohamedanen als Chaliefen erkend, maar alleen omdat Turkije de grootste der nog onafhankelijke Mohamedaansche staten was.

De rechten, die de Sultans van Turkije op het Chalifaat meenen te hebben zijn dus aan niets anders ontleend dan aan het zwaard. Er is geen sprake van eenig zedelijk of godsdienstig of zelfs genealogisch gegeven, waarop zij zich kunnen beroepen. Hoogstens zou men kunnen wijzen op eenige publieke werken, door de Turksche regeering in vroeger eeuwen voor de verbetering van de stad Mecca uitgevoerd.

Nu de feitelijke macht van den Sultan van Turkije door den oorlog zoozeer is geknot, nu zelfs Constantinopel door de mogendheden is bezet, hunne vlotten voor de stad geankerd zijn, en er van een machtig Turkije, zooals dat van vroeger tijden, naar menscheijke berekening, toch geen sprake meer is, dient de Mohamedaansche wereld zich wel af te vragen, welk Mohamedaansch belang wel zou kunnen gediend zijn met de universeele erkenning van zulk een Chalief tot hoofd van den Islam. Welken glans zou het Turkije van heden, het Turkije van Enver Bey, het Turkije van de barbaarsche Armenier-moorden, het Turkije van corruptie, van paganisten en libertijnen als de jong-Turken, nog op het oude eerwaardige geloof van den Arabischen profeet kunnen werpen? En zou de groene vlag van den Islam van den Turkschen modderschuit nog ooit een snelzeilend fregat kunnen maken? Wanneer men de mannen van de deputatie uit Britsch-Indië, die kort geleden met Lloyd George confereerden, inderdaad au sérieux heeft te nemen (hetgeen twijfelachtig mag heeten), dan is er iets tragisch in hun vasthouden aan het armzalige overblijfsel van vroegere Turksche grootheid, alsof die daardoor ooit zou kunnen terugkeeren, en alsof die aan de Mohamedaansche wereld, welk geestelijk of materieel voordeel dan ook zou kunnen opleveren. Dat die wereld in zichzelf verdeeld is, voor zoover ze niet in dogmatiek is versteend, weet ieder, die haar ook maar oppervlakkig kent. Die versteening, die dateert van omstreeks het jaar 1000 n. Chr., valt ongeveer samen met de opkomst der Turken (wij bedoelen hier Turken in den ruimsten zin) in West-Azië. Alleen daar waar de Mohamedanen zich zeer beslist van een met wereldsche macht bekleed Chalifaat hebben afgewend, in het kettische Perzië en ook in Arabië bestaat een Mohamedanisme hetwelk teekenen geeft van intellectueel-godsdienstige roerigheid. In een dergelijk streven naar evolutie op godsdienstig gebied zien velen de eenige kans op een nieuwen bloei van den Islam, en zelfs de eenige hoop om zijn geheele verdwijning op den duur te ontgaan. Het zou ons te ver voeren, deze ingewikkelde quaestie hier verder te behandelen. In zijn *Mohammedanism* (Lectures on its

Origin etc) heeft Prof. Snouck Hurgronje over deze materie veel wetenswaardigs vastgelegd.

Ten einde Englands houding in de quaestie van het Chalifaat te begrijpen, dienen wij terug te gaan tot de in April 1916 gesloten overeenkomst tusschen Engeland, Rusland en Frankrijk.¹⁾ Bij die geheime overeenkomst, zoo wordt er beweerd, zou Constantinopel aan Rusland en Syrië aan Frankrijk zijn toegezegd. Engeland stelde zich derhalve op het standpunt, dat de politieke beteekenis van den Sultan van Turkije door het verlies van Turkije en het uiteenvallen van het rijk zoozeer zou zijn verminderd, dat de mantel van den profeet thans gevoeglijk op andere schouders gelegd zou kunnen worden. Daar nu Arabië reeds lang het Turksche juk moede was, werd de Groot-Sjerief van Mecca in zijn separatistische neigingen aangemoedigd. De aanleg van den spoorweg van Syrië naar Mecca had hem reeds lang gehinderd, daar de Sultan hiermede aan invloed op de heilige plaatsen won, en hij riep zichzelf tot Koning van den Hedjaz uit. Dit geschiedde nog even vóór de beweerde geheime overeenkomst met Rusland en Frankrijk, waarin van de conferentie van Arabische staten en van den onafhankelijken Arabischen Staat gesproken wordt. Engeland, dat den Sultan van Turkije nu voor goed had losgelaten, ging blijkbaar een geheel nieuwe richting uit: het ging, na een Turksche, thans een Arabische politiek voeren. Velen in Engeland en in Britsch-Indië twijfelden aan de wijsheid van deze radicale frontverandering, want de Groot-Sjerief is daar veel minde populair dan de Sultan van Turkije zelfs na zijn nederlaag daar nog heet te zijn. De reden hiervan kan wel deze zijn, dat sommige Britsch-Indische Mohamedanen in den Groot-Sjerief het hoofd eener pan-Arabische beweging zien die aan een herstel van het rijk van den Grooten Mogol²⁾ in Indië veel eerder in den weg zou staan dan een zwakke Sultan van Turkije. De Groot-Sjerief heeft meer dan eenig ander aanspraak op het Chalifaat, want hij laat zijn stamboom opklimmen tot Hassan, zoon van Ali en kleinzoon van den Profeet zelf, en er is in Indië geen vorst, die in dit opzicht met hem op een lijn kan worden gesteld.³⁾ (Alleen nog de Sultans van Marokko, die eveneens van den Profeet beweren af te stammen, noemen zich Sjerief, maar zij maken alleen in hun eigen land aanspraak op het Chalifaat). Nu eischt de Mohamedaansche wet inderdaad afstamming van het huis van Qoreish, waartoe de Profeet behoorde, voor dengene, die zich Chalief wil noemen. Daarvan was bij de Turksche Sultans geen sprake. Hun eenige aanspraak was dan ook de Macht, en die werd erkend in hun eigen rijk, doch geenszins overal daar buiten in de Mohamedaansche wereld (in Perzië, Centraal-Azië, Marokko en in vele streken van Britsch-Indië niet). Wanneer nu de Groot-Sjerief, thans nog „Koning” van den Hedjaz, straks misschien „Sultan van Arabië”, wiens zonen Amirs zijn te Bagdad voor Mesopotamië, te Damascus voor Syrië, óók als wereldlijk vorst over een groote, althans belangrijke macht gaat beschikken, dan heeft hij een dubbelen claim op het Wereld-Chalifaat, terwijl de Turkensultan er maar

¹⁾ Den tekst dier overeenkomst ontleent de „Nation” van 13 Maart l.l. aan de „Manchester Guardian”, die hem uit de „Temps” had overgenomen. Daar in de tekst wordt gesproken van een kaart, welke niet gepubliceerd is, en waarop de in den tekst genoemde zones A, en B, en verder een roode, blauwe en bruine zone moeten zijn aangegeven, heeft deze tekst slechts een zeer betrekkelijke waarde en is het moeilijk er uit wijs te worden. Van Constantinopel wordt in dit stuk niet gesproken, noch van Rusland.

²⁾ Akbar, een van de beroemdste Mogols, ten onzent bekend door den roman van Limburg Brouwer, liet zich Chalief noemen en zijne hoofdstad, Fatehpour, den zetel van het Chalifaat.

³⁾ Echter heeft de te Bombay wonende Aga Khan, die aan het hoofd staat van de talrijke secte der Ismaïlieten, veel invloed. Hij rekent zich eveneens tot de afstammelingen van den Profeet. Hij is het Britsche bestuur wel gezind.

één had. En zoo zou de herleving van een Arabischen Staat voor het Midden-Oosten en voor Englands macht een bedreiging worden, waarop men te Londen niet had gerekend. Aan den anderen kant kan men alleen over Mohamedaansche volkeren blijven heerschen, door ze zoo goed mogelijk te verdeelen. Verdeeld zijn ze geweest, bijna van den dag af waarop de profeet den laatsten adem uitblies, en het aantal Mohamedaansche secten loopt in de zeventig. De Britsch-Indische Mohamedanen zijn in Hindostan verre in de minderheid. Zij waren er, sedert Tamerlan, vreemde indringers. Ook zijn er vele Sjiiten onder hen. Voor Engeland is dus het Mohamedaansche vraagstuk onzeker en verward.

Maar niet alleen met de eigen onderdanen, ook met Frankrijk dreigen verwickelingen, in de eerste plaats over Syrië. Frankrijks tradities in dat land zijn van zeer ouden datum en zij zijn voor vele Franschen als een kostbaar erfstuk der voorouders. Nu heeft de Arabische Islam-politiek, die Engeland sedert 1916 voerde, tengevolge gehad, dat Syrië geheel onder Arabischen invloed geraakt is. Kort geleden nog werd een zoon van den „Koning” van Hedjaz, Amir Feisal, tot Koning van Syrië uitgeroepen.

Sedert overoude tijden is Syrië, de ongeveer 250 K.M. breede en 700 K.M. lange strook langs de Oostkust der Middellandsche Zee, de brug geweest tusschen Europa en de beschavings-centra van Egypte en Mesopotamië. Van uit de woestijnen in het Oosten en Zuiden, die hare bewoners niet konden voeden, trokken aldoor Arabieren het land binnen, zoodat vooral in het Zuiden Syrië voortdurend onder Arabischen invloed heeft gestaan. Het geheele land is bevolkt door een eigenaardig mengelmoes van allerlei rassen. Onder de 3.000.000 inwoners vindt men Joden (die door immigratie uit Europa zeer vermeerderd zijn), Koenden (in het N.), Armeniers, Turken, Circassiers, Grieken, Druzen, Maronieten, Arabieren (vooral in het Z.). De meerderheid is Mohamedaansch, maar zij is niet homogeen: er zijn vertegenwoordigers van allerlei oude Mohamedaansche secten: Ismailieten (de Assassijnen der Middeleeuwen), Motewaliten, Nosairis, Sjiiten, enz.

De bergachtige streken bekend als de Libanon en anti-Libanon worden bewoond door een verwarrend mengsel van Christenen, (Maronieten, die ongeveer drie vijfden van de 400.000 omvatten, Orthodox-Grieken, Unitarische Grieken, Katholieken) en Mohamedanen, behoorende tot de reeds genoemde secten. Deze Libanon-provincie genoot sedert 1860 een zekere autonomie onder een van den Sultan afhankelijk en door hem benoemden christelijken Gouverneur. Frankrijk heeft altijd aanspraak op invloed in deze streek gemaakt en de spoorweg van Beyrouth naar den Libanon is een Fransche onderneming. Te Beyrouth oefent de Fransche geestelijkheid invloed uit, en de Christenen van den Libanon staan in voortdurende verbinding met Rome. Sedert echter Frankrijk officieel de banden met Rome heeft verbroken, heeft de Fransche invloed hier veel aan belangrijkheid verloren. De zeer godsdienstige Katholieken vertrouwen het afvallige republikeinsche Frankrijk niet meer zooals vroeger. Daaraan heeft men Frankrijks wensch om met het Vaticaan weder op beteren voet te komen, toe te schrijven, terwijl ook de Kerk in het Oosten aan een beschermer als Frankrijk behoefte heeft.

Van de geheele bevolking van Syrië bestaat vermoedelijk slechts één vijfde, of ongeveer 600.000 uit Christenen, waarvan de meerderheid in de Libanon-provincie woont. De overige vier vijfden bestaan uit een betrekkelijk gering aantal Joden, maar de groote meerderheid is Mohamedaansch. Wij hebben deze verhouding bij onze poging om ons bij benadering eenig oordeel te vormen, goed in het oog te houden. Het zal bij een „poging” moeten blijven omdat Syrië een deel is van de vele scherven van het oude Turksche Rijk, waarvan niemand kan zeggen, hoe zij uit den smelt-

kroes van den oorlog te voorschijn zullen komen.

Wanneer het waar is niettemin, dat van de 3.000.000 inwoners ongeveer 2 of 2½ miljoen Mohamedanen zijn, dan zal het moeilijk, zoo niet onmogelijk zijn, toe te geven aan den eisch van den Gemeenteraad van Tripoli, die het Syrische Congres van Damascus, waarbij Amir Feisal tot koning van Syrië werd uitgeroepen, onwettig noemt en een „Groot-Syrië” onder Fransche protectie verlangt.

Engelands politiek komt hier onwillekeurig in botsing met Fransche aspiraties.

Na Englands échec bij het forceeren van de Dardanellen en in Mesopotamië (men herinnert zich de débâcle van Koet-el-Amara) was het voor Englands prestige in Azië absoluut noodzakelijk, te toonen dat de macht van het Britsche Imperium niet had geleden. De campagne in Mesopotamië werd met de grootste energie doorgezet en leidde tot den val van Bagdad; in Syrië veroverde Generaal Allenby Jeruzalem en vernietigde de Turksche legers. Door het geheele Oosten weerklonken de beroemde namen dier twee plaatsen, geheiligd door godsdienst en historie. Maar Frankrijk had aan de glorie dier ondernemingen zeer weinig deel. Zij waren alleen in Englands belang op touw gezet voor het herstel van het Britsche prestige, en ook voor de beveiliging van Egypte, de trait d'union tusschen Engeland en Indië. Ook had Frankrijk haast geen troepen te missen. Maar het kleine Fransche contingent dat aan de expeditie in Syrië deelnam gaf Frankrijk toch recht van meepraten, later, over Syrische aangelegenheden. Geen enkele Fransche aanspraak in Syrië kwam door Englands krachtsinspanning te vervallen.

Of nu Frankrijk verstandig doet, in het Midden-Oosten, of waar ook buiten Europa, een imperialistische politiek te voeren? Het land is door den oorlog aan den rand van den ondergang gebracht, niet alleen financieel, maar ook wegens het geweldig verlies aan mannen. Die mannen, die op de slagvelden hun leven lieten voor hun vaderland, waren voor Frankrijk bij het voeren van zulk een eerezuchtige politiek onontbeerlijk. Misschien hebben die vrienden van Frankrijk gelijk (en wij rekenen het een eer tot Frankrijks vrienden te behooren) die voor dat ontzettend zwaar beproefde land meer heil zien in een politiek, die bij honk blijft en op Frankrijk zelf de krachten die aanwezig zijn, concentreert. Want de republiek heeft in Noord-Afrika en in Achter-Indië, Madagascar en West-Afrika reeds genoeg hooi op haar vork genomen. Daarom zijn verwickelingen als die, welke zich thans in Syrië voordoen, voor Frankrijk, dat tot over de ooren in eidelooze financieele en economische moeilijkheden zit, uitermate ongewenscht. Terwijl wij dit schrijven brengen de dagbladen het bericht omtrent de bezetting van Damascus door de Arabieren. Engeland heeft, wellicht te kwader ure, den sluimerenden geest van Arabië opgeroepen. Het zou niet de eerste maal zijn — en in Syrië ligt het geheel in de lijn der geschiedenis — als hier een gehard herdersonk in staat bleek, aan de geschiedenis der omliggende landen eene andere wending te geven.

H. DUNLOP.

N.B. Voor degenen, die in de quaestie van het Chalifaat belangstellen is de lezing van „Nederland en de Islam” door Prof. C. Snouck Hurgronje ten zeerste aan te bevelen. Z.H.G. doet daarin o.a. uitkomen het groote belang dat Nederland bij den Islam heeft.

* * *

Naschrift. — Zeer belangwekkend aangaande den werkelijken toestand in Syrië is het interview, dat de Amir Feisal aan een vertegenwoordiger van de „Petit Parisien” te Damascus heeft verleend. Feisal verklaarde, dat zijn volk heu was van de veranderlijke politiek der Entente betreffende Syrië. Nu eens werd Palestina aan de Joden afgestaan, dan weer werd een vaag-omlijnd mandaat over Syrië aan Frankrijk ge-

geven, waaruit al of niet een protectoraat kon voortvloeien. Maar wat Syrië verlangde, was onafhankelijkheid. Bovendien, zeide de Amir, wat kunnen de mogendheden, die aan vrije volkeren het recht hebben verleend, over zichzelf te beschikken, anders verlangen? Hij had zijne bekende onafhankelijkheidsverklaring afgelegd met het doel, de mogendheden op de hoogte te stellen, en de Entente, gebonden aan de beginselen, die zij zelve had gepropageerd, kon moeilijk weigeren. Deed zij zulks, dan zouden noch hij, noch zijn volk voor de gevolgen verantwoordelijk zijn. Voor de aanvallen op de Fransche troepen was hij niet verantwoordelijk. Sommige Arabische nomaden waren opgehitst door vreemde propaganda tegen Frankrijk. Maar Syrië wenschte geen Fransche kolonie te worden, hoewel hij volkomen bereid was, aan Frankrijk een bevoorrechte positie te verleenen en een beroep te doen op Fransche raadgevers voor de ontwikkeling van het land.

* * *

Het is te hopen, dat Frankrijk zich hier niet in een wespennest zal gaan steken. Daar Syrië het op den duur evenmin als andere Oostersche landen toch niet zonder Europeesche hulp zal kunnen houden (de financieele quaestie alleen reeds zal er wel acuut worden) lijkt ons een compromis, waarbij Frankrijk over de Syrische Christenen een soort protectoraat zal uitoefenen, onder erkenning van de autonomie des lands, evenals vroeger onder het Turksche regime, de beste oplossing, waarbij echter ook het Zionisme en wie weet welke andere vraagstukken om oplossing zullen vragen.

H. DUNLOP.

DISCONTO-VERHOOGING.

Het artikel van Mr. G. Schwartz in het Nummer van 31 Maart j.l. tot bestrijding van dat van Mr. Mees, verdient bijzondere aandacht, omdat de Schr. zich aanhanger toont van de nieuwe opvatting van de gevolgen van disconto-verhooging of -verlaging, door Mr. Vissering in zijn rede voor de Academie van Wetenschappen verkondigd, waarop ik opmerkzaam maakte in de „Economist” van 15 Januari j.l.

Betoogde Mr. V., dat men *niet* tot disconto-verhooging overgaat, als de ruilmiddelen *ruim* zijn, doch als zij schaarsch zijn, omdat bij ruimte van ruilmiddelen goud toestroomt en bij schaarschte goud afvloeit, terwijl toch disconto-verhooging ten doel heeft goud te doen toestroomen, Mr. Schwarz leert — mede lijnrecht tegenover hetgeen tot dusverre werd aangenomen — dat disconto-verhooging den export belemmert en dus te vermijden is, als men de betalingsbalans verbeteren wil.

Of Mr. Schw. ook van meening is, dat het de, door disconto-verhooging verkregen, vermindering der ruilmiddelen is, welke den export belemmert, blijkt niet duidelijk. Maar men mag het aannemen; immers hij zegt disconto-verhooging leidt tot inperking der credieten en wijl deze leidt tot vermindering van de ruilmiddelen, zal in zijn gedachtengang de vermindering van de ruilmiddelen wel de schakel zijn, die disconto-verhooging exportbelemmerend doet werken.

Het is jammer, dat ook in dit geval de nieuwe leer niet wordt toegelicht. Maar Mr. Schw. geeft wel eenigen kijk op zijn gedachtengang. Inperking der credieten, zoo zegt hij, is nadeelig voor de industrie en wat de industrie benadeelt, werkt beperkend op den uitvoer.

Als dat inderdaad zoo is, dan werkt uitbreiding van credieten niet slechts bevorderend op de industrie, maar zij doet ook den export toenemen, verbetert de betalingsbalans en doet goud toestroomen. De grootere goudvoorraad laat weer grootere credieten toe, bevordert dus weer den export en verbetert weer de betalingsbalans.¹⁾ Men heeft dus maar de bankrente zeer

¹⁾ Men zie hertegenover Piersons bestrijding van de meening, dat verruiming der ruilmiddelen door papiercreatie

laag te stellen om zijn exporten te vergrooten en zijn betalingsbalans steeds gunstiger te maken.

Ik voor mij blijf, zolang die nieuwe opvatting niet zeer klemmend is bewezen, bij de oude leer van Pierson e.a., dat uitbreiding der credieten wel aanvankelijk de industrie bevordert, maar tevens leidt tot hogere prijzen, welke al spoedig den export belemmeren, den import bevorderen, zoodat de betalingsbalans ongunstig wordt. Zeker, de door goedkoop credit geprikelde industrie maakt méér exportartikelen, doch de prijs daarvan wordt, doordat loonen, enz. stijgen, zóó hoog, dat het buitenland er geen prijs meer op stelt, er zeker niet meer dan tevoren van koopt, en dat de binnenlander alle mogelijke moeite doet om hetgeen hij behoeft goedkoop uit het buitenland te betrekken. Zulks treedt te sterker in, als de buitenlander verarmd is en dientengevolge niet koopen kan, maar wel voor lagen prijs kan verkoopen, het geval, waarvoor ons land nu staat. De ruime credieten, welke verleend zijn, hebben de productie van exportartikelen met stijgende productiekosten bevordert, ja tot aankoop overzee van veel handelsartikelen, die men met winst hoopte te verkoopen, geleid en heeft voorts in de hand gewerkt, dat men die goederen en artikelen, toen de koopkracht in het buitenland gering bleek, vaak niet wilde verkoopen, maar vast hield op hoop van toenemende koopkracht in het buitenland. En nu zit men met de gebakken peren. De ingezetene, wanhopig over de hooge prijzen, koopt, wat hij noodig heeft zoo mogelijk in het buitenland voor lagere prijs en ontzegt zich, als dat niet mogelijk is, dikwijls het genot van de zaken geheel.¹⁾ Inkrimping van de credieten is het eenige wat een, zij het in menig geval pijnlijke, genezing van de toestanden kan brengen en disconto-verhooging moet daartoe leiden.

Men kan zolang men het goud vasthoudt, niettegenstaande onze gulden onder zijn goudwaarde is gedaald, beproeven de zaken gaande te houden door steeds meer ruilmiddel te maken (in den vorm van bankpapier of boekerediet en bevordering van giro); men kan den verkoop naar het buitenland bevorderen door aan het buitenland groote credieten te geven, welke men mogelijk maakt door hier te lande maar weer meer inflatie te maken, maar men maakt dat, tevens de noodzakelijke levensbehoeften, die van overzee moeten komen en al wat binnenslands wordt geproduceerd (inclusief diensten) steeds duurder wat weer tot hooger loonen leidt en tot meer ellende, waar geen hogere loonen kunnen verkregen worden.

Ons bankwezen heeft naar mijne meening na den wapenstilstand te weinig kijk op het wereldgebeuren getoond; het had behooren in te zien, wat door enkelen met klem is betoogd, dat wij den diepsten put nog door moesten; het had moeten bedenken, dat het buitenland voorshands niet koopkrachtig zoude zijn al was de oorlog uit en het had tot voorzichtigheid moeten manen en nopen. Maar in de plaats daarvan heeft het een ongemotiveerd optimisme getoond en door handhaving van een lage bankrente (op den duur alleen mogelijk wijl er geen gouduitvoer plaats had en men den gulden liet deprecieeren), de productie bevordert, de sterke stijging van de loonen, welke de mentaliteit van de arbeiders reeds medebracht, tijdelijk schijnbaar mogelijk gemaakt en speculatie op prijsstijging in het buitenland (rijzing der valuta) in de hand gewerkt. Er is een mooi jaar 1919 gefokt, dat van nature een slecht of middelmatig jaar ware geweest en nu is terugkeer op den goeden weg natuurlijk pijnlijker dan het indertijd ware geweest om op den goeden weg te blijven. Maar hoe langer men een ongemotiveerd opti-

den export zoude bevorderen. „De Druk”, Deel I, blz. 652—654.

¹⁾ Niet in bankierskringen, die hebben zich niets te ontzeggen, maar in de groote kringen van lieden (de ouderen), die van pensioenen en vaste renten leven en in de kringen van ambtenaren en vast gesalarieerden.

misme handhaaft of op andere gronden uitstelt om de eenig juiste geneesmiddelen toe te passen, hoe erger de moeilijkheden zullen worden.

Toen door mij in de „Econ-Stat. Ber.” van 21 Jan. naar aanleiding van een stuk van Mr. van Buttingha Wichers twijfel was uitgesproken, of de Nederlandsche Bank niet een deel van haren invloed op de geldmarkt had ingeboet¹⁾ en te kennen gaf, dat die invloed dan toch moest hersteld worden, vroeg Mr. v. B. W. in het nummer van 28 Januari van welke maatregelen ik een herstel van dien invloed meen te mogen verwachten. Heel gemakkelijk is dat zeker niet te bereiken, maar er zijn toch middelen. Reeds vóór den oorlog pasten de centrale banken van sommige landen, als een disconto-verhooging niet effectief werd, het systeem toe om een deel van hare wisselportefeuille op de open markt te herdisconteeren; in het bijzonder zouden daarvoor de schatkistpromessen in aanmerking komen. Een ander middel is het betalen van een niet te lage rente op de gelden, welke de Centrale Bank in rekening-courant krijgt; daardoor zoude aan de andere banken als het ware een deel van hare grondstoffen worden onttrokken.

Men zal tegen een en ander eerst erg opzien, maar op den duur zal het tot het een of het ander toch wel moeten komen — ten minste wanneer de gulden langen tijd van zijn goudbasis losgemaakt blijft — en misschien ook wel wanneer de zuivere gouden standaard weer in werking is getreden. Men kan toch bezwaarlijk de hoeveelheid ruilmiddelen (waaronder chèque- en girogeld een steeds grotere rol spelen) en daarmee het prijsniveau, geheel over laten aan het particuliere bankwezen, welks belangen met die van het groote publiek lang niet altijd overeenstemmen.

Wanneer echter de leer, dat disconto-verhooging niet bij te groote ruimte, doch bij schaarschte van ruilmiddelen moet plaats hebben, of de leer van Mr. Schwarz, dat disconto-verhooging den export belemmert en de betalingsbalans ongunstiger maakt, mocht gaan veldwinnen, dan is er zeer weinig kans op een Sanierungsproces van ons ruilmiddel. Onze gulden mag dan wel voor zeer langen tijd afscheid nemen van den dollar en den gouden standaard en zal zich beter thuis gaan gevoelen bij het Pond Sterling en den Franschen franc.

Ten slotte een opmerking naar aanleiding van 's heeren Schwartz' opmerkingen over de duurte. Vermindering van de koopkracht, zoo zegt hij terecht, kan ontstaan door schaarschte van goederen en door overvloed van geld. Maar dan laat hij volgen: Is het eerste het geval, dan is dat niet te verhelpen door een maatregel ten aanzien van het geld; en nu de oorzaak bij ons inderdaad grootendeels ligt bij de goederen, kan een maatregel ten aanzien van het geld maar weinig aan de duurte veranderen.

Het komt mij voor, dat al ware de oorzaak geheel bij de goederen, een maatregel ten aanzien van het geld toch uitwerking kon hebben. Schaarschte van goederen doet de prijzen stijgen, omdat de verhouding tusschen goederen en geld een andere wordt. Ziet men nu geen kans de goederen te doen toenemen (zooals in den oorlog), dan late men ook het geld schaarscher worden en het evenwicht zal vrijwel behouden kunnen worden. Laat men echter tegelijkertijd het geld overvloediger worden, dan wordt de duurte (die primair gevolg is van de schaarschte der goederen) nog verscherpt. Het is, waar het geld voor een goed deel uit ongedekt papier en boekcredieten bestaat — en mits er niet zeer veel goud toestroomt — altijd mogelijk om

de koopkracht van het geld in hoofdzaak gelijk te houden door maatregelen ten aanzien van het geld, al kan het middel weleens erger zijn dan de kwaal.¹⁾

ANT. VAN GIJN.

HET STELSEL VAN DE RIJKSINKOMSTEN-BELASTING.

Over het gebrekkige stelsel van onze Wet op de Inkomstenbelasting, zooals dat is neergelegd in de artikelen 12 tot en met 16 dier wet, deed Mr. A. Veen reeds (in No. 216) een boekje open, de nadruk leggende op de gelegenheid tot ontduiking, die de wet verschaft.

Mr. Dr. J. H. R. Sinninghe Damsté, de administrateur voor de direkte belastingen, heeft in zijn mooie boek over de Wet op de Inkomstenbelasting duidelijk zijn ingenomenheid met het wettelijke stelsel betuigd en dit geeft mij mee aanleiding tot voortzetting van de aanval.

Onze wet — Mr. Veen zette het uitvoeriger uiteen — beoogt dan om met behulp van een tweetal ficties bij de aanvang van het belastingjaar het inkomen, dat de belastingplichtige in de toekomst, nl. in het belastingjaar, zal genieten, te benaderen. De eerste fictie is, dat gedurende het gehele belastingjaar het inkomen zal worden genoten uit alle bronnen van inkomen, die bij de aanvang van het belastingjaar, dus op 1 Mei, bestaan, maar dan ook uit deze bronnen alleen, dus met uitsluiting o.a. van die, welke nog in het belastingjaar mochten ontstaan. Indien de wet verder voorschreef, dat de toekomstige opbrengst in het belastingjaar voor iedere op 1 Mei bestaande bron moest worden begroot, ze zou onuitvoerbaar zijn. Daarom wordt met behulp van de tweede fictie die opbrengst gedurende het belastingjaar gelijkgesteld aan die van het laatstverloopen jaar. Kan deze fictie geen toepassing vinden, omdat de bron nog geen jaar gevloeid heeft, dan treedt de „begroting” in haar plaats.

Van de bedenkingen, die men tegen dit stelsel kan aanvoeren, behoort naar mijn mening deze op de voorgrond te staan, dat de regeling onbillik is. Bij gelijke inkomens bestaat er in belastingdruk een ongelijkheid, die soms zeer belangrijk is. Dit is het gevolg daarvan, dat het stelsel het bedrag door een belastingplichtige te betalen afhankelijk heeft gemaakt: 1° van de tijdstippen van aanvang en van einde van iedere inkomstenbron en 2° van de toevallige verdeling van de opbrengst van de bron over het tijdperk van haar bestaan.

Men denke zich: X, die in het genot is van een bron van 1 Mei 1919 tot 29 April 1920, betaalt daarvan de volle belasting over één jaar, maar Y, die dezelfde bron van 2 Mei 1919 tot 30 April 1920 bezit en van wie het genot dus even groot is, betaalt niets, terwijl Z, die het genot van een dergelijke bron van 2 Mei 1918 tot 30 April 1920 heeft gehad en dus twee maal zo veel genoot als X, toch slechts evenveel als deze betaalt, dus de belasting van 12 maanden. Ook is hetzelfde verschuldigd P, voor wie het genot op 1 Mei 1919 aanving, maar nog in de loop van diezelfde maand weer eindigde; behoudens in dit geval onder bepaalde omstandigheden de mogelijkheid van ontheffing.

En vergelijken we verder de inkomstenbelasting van vier kooplieden, die alle een zaak drijven van 1 Mei 1918 tot 30 April 1920 en alle in dit tijdvak een winst van f 20.000 maken, terwijl alleen in de verdeling van de winst over die twee jaren verschil bestaat.

A. verdient in het eerste jaar f 20.000, in het tweede niets.

¹⁾ De beide laatste alinea's waren reeds gezet, toen ik het volkomen juiste en duidelijke antwoord van Mr. Meelas. Ik liet ze staan, omdat de opvatting, die Mr. Schwarz aanhangt, niet genoeg kan worden bestreden.

¹⁾ Mr. Wichers meende, dat ik gezegd had, dat de Nederl. Bank haar invloed op de geldmarkt verliest, indien zij haar disconto op laag peil handhaafde. Zoo iets had ik natuurlijk niet gezegd. Ik had naar aanleiding van zijn betoog, dat disconto-verhooging niet zoude helpen, twijfel geopperd of dat dan niet aanduidde, dat de Bank haar invloed op de geldmarkt aan het verliezen was.

B. verdient in het eerste jaar niets en in het tweede *f* 20.000.

C. verdient in het eerste jaar *f* 40.000 en verliest in het tweede *f* 20.000.

D. verliest in het eerste jaar *f* 20.000 en verdient in het tweede *f* 40.000.

Wie nu met de wet niet goed vertrouwd is en veronderstelt, dat ieder van hen voor de belastingjaren 1918/9 en 1919/20 aangeslagen wordt voor een zelfde totaal-bedrag — zooals men verwacht van een behoorlijke belasting naar draagkracht — zal de volgende feiten moeilijk kunnen geloven: Heffen de gezamenlijke inkomstenbelastingen van 1918/9 25 pCt. en van 1919/20 ook 25 pCt., dan zal A. te betalen hebben *f* 5000 plus *f* 5000, B. voor beide heffingsjaren niets, C. *f* 10.000 en nog eens *f* 10.000, dus juist zijn gehele inkomen van die beide jaren, terwijl ten slotte D. in dezelfde bevoorrechte positie als B. verkeert.

Ieder van hen wordt dus twee maal aangeslagen naar het resultaat van het eerste jaar en het resultaat van het tweede jaar komt niet in aanmerking als basis van een aanslag. Terwijl immers voor het belastingjaar 1919/20 de winst van het dan beëindigde boekjaar (1 Mei 1918—1 Mei 1919) als basis voor de aanslag dient, moet voor het belastingjaar 1918/9 de opbrengst gedurende dit belastingjaar van de op 1 Mei 1918 aanvangende bron worden begroot en om die begroting niet tot iets geheel willekeurig te maken zullen zowel inspekteur als belastingplichtige er de voorkeur aan geven om voor deze aanslag het resultaat van het eerste boekjaar af te wachten. Waaron dit door de opvatting van de Hoge Raad van art. 14 in de hand gewerkt wordt, verklaarde Mr. Veen.

Deze voorbeelden, die zo gekozen zijn, dat de tegenstellingen zo eenvoudig en scherp mogelijk naar voren komen, doen duidelijk zien, welke onduidelbare onbillikheden uit het wettelijk systeem voortspruiten. Van een belasting naar draagkracht is in bepaalde gevallen geen sprake. En deze onbilligheid bestaat niet slechts in het brein van iemand, die theoretiese bezwaren zoekt. De wet werkt nog geen vijf jaren en toch zijn reeds alleen in Amsterdam tal van frappante gevallen aanwijsbaar, waarin tengevolge van het aangegeven wettelijke stelsel aan de ene kant niets of weinig is betaald van grote winsten en aan de andere kant van een gering inkomen onevenredig grote bedragen aan inkomstenbelasting moesten worden voldaan; juist de jonge bedrijven worden soms abnormaal zwaar getroffen, doordat een kort tijdperk van winst wordt opgevolgd door een tijdperk van geen winst of van verlies.

Maar ook als de verkeerde gevolgen van het stelsel minder scherp in het oog vallen, bijv. wanneer de tijdstippen van aanvang en van einde van de bron eens meer dan vijf jaar van elkaar verwijderd zullen zijn, bestaat niettemin onbilligheid. Ligt er tussen de twee jaren bedoeld in het voorbeeld van de vier kooplieden een reeks van jaren, dan betaalt toch ceteris paribus. A. van een gelijk totaal-inkomen *f* 10.000 belasting meer dan B. en D., en C. *f* 20.000. In alle mogelijke graden komt de onrechtvaardigheid van de wet tot uiting. Het krachtigst bij hen, van wie de inkomsten wisselvallig zijn, de koopman, de fabrikant, de bankier, enz., maar toch ook bij hen, die in 't genot zijn van bronnen van inkomen met meer konstante opbrengst. Zelfs is er eigenlijk niemand, die niet meermalen in zijn leven in meerdere of mindere mate aan het stelsel van de wet een buitenkansje als Y of Z te danken, of een extra-knauw als P te wijten heeft.

De verschillen in belastingdruk zijn met de stijging van het heffingspercentage van steeds ernstiger aard geworden. (Hierbij moet tevens bedacht worden, dat de gemeenten voor het merendeel in hun verordeningen op de heffing van plaatselijke inkomstenbelasting het wettelijke stelsel hebben moeten overnemen en het, vooral in het belang van de aangevers, moeten hand-

haven, zolang de Wet op de Inkomstenbelasting dit doet.) Waren bij het tot stand komen van de wet in 1914 de onbillike gevolgen van het stelsel van niet voldoende betekenis om tot een ernstig verzet aanleiding te geven, tans, nu blijkens een onlangs door Minister te Vries afgelegde verklaring tot 40 pCt. van het inkomen aan „inkomsten”-belastingen (zonder de oorlogswinstbelasting) betaald moet worden, is het stelsel naar mijn mening onmogelijk geworden. In deze belastingwet, die het middelpunt van ons belastingstelsel is en boven alle andere met het draagvermogen rekening moet houden, kunnen zo grove afwijkingen van het beginsel van draagkracht niet meer geduld worden.

Op voor de hand liggende wijze brengt de wet schade mee voor staat en gemeente. Dikwijls kan de belastingplichtige b.v. invloed uitoefenen op het tijdstip van aanvang van een nieuwe bron van inkomen en hij kan zelfs wel eens terecht van oordeel zijn, dat enige tijd werkloosheid niet altijd in het nadeel van zijn beurs is. Maar er is erger: onder meer handige dan kieskeurige leiding worden de zwakke plekken in het systeem gezocht en wordt daarvan misbruik gemaakt. Het is een feit, dat het stelsel een weg voor belangrijke ontduiking heeft geopend. Het is mijn zaak niet om over dit tweede nadeel op deze plaats aan de hand van de praktijk uit te weiden.

Liever vestig ik nog in het kort de aandacht op enige andere nadelen. Het in de aanvang uiteengezette stelsel zal voor de eenvoudige belastingbetaler nimmer helder worden, omdat het samengesteld en onnatuurlijk is. Maar ook voor hem, die de wet begrijpt levert het bronnenstelsel niet geringe moeilijkheden op. Ieder bestanddeel van het vermogen, ieder effekt, ieder perceel wordt immers opgevat als een afzonderlijke bron van inkomen, ook ieder kommissariaat; men denke verder aan de gevolgen van een gewijzigde winstverdeling, van de omzetting van een zaak in een N.V., aan erfenissen vóór 1 Mei opengevallen, aan de onaangename „opleg”-kwestie, enz. In mijn ogen is het zeer bedenkelijk, dat de wet bij de doorsnee-belastingbetaler — door niet begrijpen en door een zich niet rechtvaardig behandeld voelen (hoe dikwijls horen we niet een verontwaardigd: „Maar dan moet ik hiervoor tweemaal betalen!”) — nooit populair kan worden. Voor zover men hier van populair worden spreken mag.

Het stelsel veroorzaakt voortdurend konflikt tussen publiek en belastingadministratie. Een schat van tijd en van oplettendheid wordt ontroofd aan hen, die met de regeling van de aanslagen zijn belast. Terwijl zij veel tijd te kort komen.

Dat de wet in de praktijk niet konsekvent kan worden uitgevoerd, is in 1917 door de Minister in de Eerste Kamer in voorzichtige bewoordingen te kennen gegeven ten aanzien van inkomsten uit fondsenbezit. Dit behoeft waarlijk geen betoeg. Stel u voor, dat de belastingadministratie zou willen onderzoeken of het stelsel wel zuiver op alle fondsenbezit in Nederland wordt toegepast en alle afwijkingen zou willen verbeteren! Ook b.v. ten aanzien van loontrekkenden, die nog al eens van werkgever veranderden, moet aan de praktiese uitvoering van het wettelijke stelsel wel heel wat ontbreken. Maar ziet één van beide partijen toevallig in een gegeven geval voordeel in formele wets-toepassing, dan moet de andere zich daarbij neerleggen. Theorie en praktijk kunnen elkaar niet volkomen dekken. Willekeur bij de toepassing blijft niet uit.

Hoe kwam de wetgever aan dit stelsel?

Mr. Damsté rechtvaardigt het in het kort aldus: de belasting moet uit het inkomen worden voldaan, en het is daarom wenselijk, dat de belastingplichtige zijn belasting kan betalen, terwijl hij het inkomen geniet; het noodzakelijk gevolg van deze klemmende eis is, dat de wetgever zijn toevlucht moet nemen tot de een of andere methode om het inkomen, dat aan de belasting-

plichtige *toevloeiën zal*, zo nauwkeurig mogelijk te benaderen.

Het is niet een meer volmaakte wijze van bepaling van het belastbaar inkomen, die hem aan dit stelsel boven een ander de voorkeur doet geven. Integendeel, hij verklaart: „Men belast het inkomen over een bepaald jaar op de meest natuurlijke wijze als men de resultaten van dat jaar afwacht en daarna het belastbaar inkomen bepaalt.” Neen, het is een eis, die de *betaling* van de belasting betreft, die het stelsel naar zijn mening noodzakelijk maakt. Het komt mij evenwel voor, dat een zo volmaakt mogelijke regeling van de hoegroothed van de aanslagen, uitsluitend op feiten gegrond, van zo primaire betekenis is geworden, dat slechts bij uiterste noodzaak van het streven om dat te bereiken mag worden afgeweken, en niet voordat terdege gezocht is naar een andere methode om behoorlijke betaling te verzekeren. En is tans de hoofdzak niet ten onrechte aan de betalingskwestie geofferd?

Het is niet te ontkennen, dat het streven van de wetgever — gericht op mogelijkheid van betaling over een zeker inkomen, *terwijl* men dit inkomen geniet — zeer reëel is en praktische betekenis heeft, altans daar waar de bronnen van inkomen vrij gelijkmatig en niet rijkelijk vloeien. Nog volle belasting op te leggen, nadat zodanige bronnen zijn vervallen, lijkt inderdaad in veel gevallen bedenkelijk (werkloze loontrekkenden, gepensionneerden, middenstanders, die hun zaak verlieten, etc.). De goede bedoeling van de wet komt echter niet tot z'n recht, wanneer de inkomsten wisselvallig zijn. In dit geval bestaat er nu feitelijk, zolang het beroep wordt voortgezet, een naheffing; zorgt een koopman niet, dat hij in de loop van een goed jaar een reserve maakt voor de achterna te betalen inkomstenbelastingen, dan loopt hij gevaar in het volgende jaar in 't gedrang te komen. De wet kan niet de pretentie hebben, dat zij hem betaling van een inkomen, *terwijl* hij dit geniet, mogelijk maakt. Maar dit is ook op geen wijze te bereiken.

Is er nu een stelsel denkbaar, dat, met vermindering van de bovenbedoelde nadelen van het tegenwoordige, naar redelijkheid voldoet aan de eis door Mr. Damsté genoemd, al moet ik erkennen het klemmende van die eis minder sterk te voelen dan hij blijkbaar doet?

Aan het hieronder volgende systeem ligt dezelfde gedachte ten grondslag als aan de regeling in onze wet voor de buitenlanders, die hier tijdelijk een beroep uitoefenen, en aan het stelsel van het Reichseinkommen Steuergesetz (door Mr. A. Spanjer meegedeeld in het nummer van 24 December 1919):

Er zijn voorloopige betalingen. Na afloop van het kalenderjaar 1920 doet men aangifte van het werkelijk over dat jaar genoten inkomen en ontvangt een aanslagbiljet, dat luidt:

Restant verschuldigd over het inkomen van het belastingjaar 1920 f 100 (te voldoen b.v. binnen 4 weken);

plus Voorloopige aanslag voor belastingjaar 1921 f 500 (te voldoen in de loop van 1921).

Deze voorloopige aanslag wordt in de regel eveneens berekend naar de inkomsten van het afgelopen jaar. Aan de belastingplichtige moet gelegenheid gegeven worden om op zijn aangifte over 1920 in voorkomende gevallen feiten mee te delen, waardoor zijn inkomen in 1921 waarschijnlijk hoger of lager zal zijn dan in 1920. En de inspekteur zal met alle zodanige, ingetreden of te verwachten wijzigingen (erfenis, staking van beroep, e.d.), die hem bekend zijn, rekening houden. De regeling moet in zijn handen soepel zijn; b.v. moet op grond van overlijden in de loop van het belastingjaar of een halfjaarlijkse balans een te zware betalings-eis aanstonds getemperd kunnen worden. Te overwegen is, of de voorloopige aanslag bij wisselvallige winsten niet naar het gemiddelde van 3 jaren genomen kan worden, opdat niet na een extra-goed jaar een dubbelzware belastingeis gesteld wordt. De vaststel-

ling van de voorlopige aanslagen dient en behoeft ook niet veel tijd te kosten.

Is een dergelijke regeling aannemelijk, dan wordt bereikt, dan de definitieve aanslagen in de inkomstenbelastingen worden vastgesteld zonder enige fictie; alleen de werkelijkheid, alleen aanwijsbare resultaten uit het verleden, vormen de grondslag. Bereikt wordt ook evengoed als in het tegenwoordige stelsel, dat de belasting van een inkomen wordt betaald, terwijl dat inkomen wordt genoten. De invloed van de fictie is overgebracht van de „hoegroothed van de aanslagen”, op de voorlopige aanslagen, dus op de „wijze van betaling”, waar zij geen kwaad kan.

Misschien is het grootste bezwaar tegen een dergelijk stelsel, dat het moeilijk is in te voeren, omdat het niet aansluit bij het tegenwoordige. Maar deze moeilijkheid is op te lossen.

Een in mijn ogen ernstig onrecht, dat de belastingplichtigen tans ten voordeele van de schatkist treft en hierboven nog niet is belicht, zou bij de wijziging van het wettelijke stelsel kunnen verdwijnen. Dat onrecht is het niet-kompenseren van verliezen voor de inkomstenbelasting. Dat is te zeggen: de wet staat toe dat men een verlies in een zeker jaar geleden aftrekt van de andere inkomsten van datzelfde jaar, indien en voor zoover men andere inkomsten heeft, maar wanneer deze toevallige verrekening niet mogelijk is, bestaat niet de gelegenheid om het verlies van het ééne jaar met de winst van een ander jaar te compenseren. Zonder blikken of blozen strijkt de gemeenschap bij een heffingspercentage van 25 f 25.000 „inkomsten”-belasting op van hen, die in 1917 f 100.000 verdiende en in 1918 datzelfde bedrag weer verloor of omgekeerd. Heeft onze inkomstenbelasting een zakelijk tintje o.a. door het bronnenstelsel, dat het werkelijke inkomen uiteenrukt en de stukken weer tot een denkbeeldig inkomen samenvoegt, en door de absolute afscheiding tussen de opeenvolgende jaren? (vergelijk hiertegenover de oorlogswinstbelasting). Het gemis van de mogelijkheid om verliezen te verrekenen kwetst begrijpelijkerwijze in de praktijk het rechtsgevoel van de belastingplichtigen hevig. Het uitschakelen van de verliesjaren roept in het leven een niet gewild verschil tusschen de mensen met vrij konstante en die met zeer wisselvallige inkomsten en legt een volkomen willekeurige extra-belasting op de laatsten, en dat nog wel voornamelijk op de zwaksten onder deze, nl. op hen, die naast hun zaak geen of geringe inkomsten uit vermogen of uit anderen hoofde bezitten. Men moet toch bedenken, dat de economische betekenis van het samenstel van onze inkomstenbelastingen nu een geheel andere is dan bij de totstandkoming van de wet in 1914.

Zijn er in Nederland bedrijven, die onder de komende jaren één of meer verliesjaren zullen tellen? Zonder zich als profeet op te werpen, mag men die vraag, dunkt me, bevestigend beantwoorden. Het zal me niet verbazen, wanneer de wetgever, indien hij niet zelf het initiatief neemt, toch binnen afzienbare tijd zal moeten toegeven aan een drang van de belastingschuldigen om ook verliezen in rekening te mogen brengen.

Het komt me dus voor, dat het stelsel van de artikelen 12 tot en met 16 van de wet herziening behoeft. Bovenal omdat het onbillijk werkt. Zelfs worden een enkele maal de belastingplichtigen door de wet eenvoudig mishandeld, wat ik nog meer bedenkelijk acht dan het feit, dat rijk en gemeente wel eens schade lijden. De inkomstenbelasting moet de voornaamste plaats in ons belastingstelsel bekleden. Zij moet die plaats waard zijn. Laat zij daarom gezuiverd worden van enige gebreken, die onze mooie wet naar de mening van velen ontsieren.

W. J. DE LANGEN.

TERUG TOT DEN GOUDEN STANDAARD?

Naar aanleiding van Mr. Mees' repliek het volgende:

Tot mijn spijt is schrijver er nog niet in geslaagd

mij van de onjuistheid mijner meening te overtuigen.

Constateerde ik in mijn vorig artikel, dat bestaande gelddepreciatie slechts dan door maatregelen ten aanzien van het geld genomen, kon worden weggenomen, wanneer de oorzaken der verminderde koopkracht bij het geld zelf lagen, thans ga ik wat dieper op deze kwestie in.

Wanneer in het algemeen in het economisch leven een kwaad van welken aard ook is opgetreden, dan zal in abstracto geredeneerd, bestrijding van dat euvel in zijn oorzaken de voorkeur verdienen boven het aan dat euvel aanpassen der verdere economische omstandigheden en zulks geldt temeer, naarmate meer mag worden verwacht, dat het euvel in kwestie van tijdelijken aard zal zijn. Wanneer — mijn redeneering aangepast aan het speciale geval in kwestie — een oogenblik mag worden aangenomen, dat een belangrijk deel der hier te lande heerschende gelddepreciatie zijn oorzaak vindt in bestaande goederenschaarschte, dan zal het reeds in het algemeen logischer zijn die depreciatie in haar oorzaken — nl. de goederenschaarschte — te bestrijden, dan de circulatie door inkrimping aan te passen aan het slechts tijdelijke goederentekort.

Dit ziet Mr. M. ook wel in, maar zijn redeneering komt hierop neer, dat, waar bestrijding van het kwaad in zijn hoofdoorzaak thans aan te groote bezwaren onderhevig is, naar andere middelen moet worden uitgezien, i.c. speciaal toelucht moet worden genomen tot inkrimping der circulatie.

De meening van Mr. M., dat die inkrimping eo ipso prijsdaling ten gevolge heeft, berust in wezen op de tegenwoordig vaak als „naïef” gequalificeerde quantiteitstheorie. Naïef, omdat de practijk, speciaal in de achter ons liggende oorlogsjaren maar al te duidelijk aan het licht heeft gebracht, dat nog heel wat andere oorzaken den goederenprijs beheerschen, dan alleen de tegenover die goederen staande geldvoorraad. De stijging der prijzen hield vaak in geen deelen gelijken tred met de vermeerdering der ruilmiddelen, daar andere oorzaken die stijging opdreven tot een hoogte, waarvoor in de uitzetting der circulatie in geen deelen de verklaring kon worden gevonden.

Inperking der hoeveelheden ruilmateriaal, bewerkstelligd om de prijzen weer tot een normaal niveau te doen dalen, zou dus te rekenen hebben met talrijke, slechts ten deele bekende factoren, waarvan nog maar zou zijn af te wachten, in hoeverre zij de prijsdaling — theoretisch gevolg der inperking — tegenwerkten. Daarbij komt nog — en in zoverre heeft de theorie van Mr. M. eenige overeenkomst met het in Amerika geopperde denkbeeld van de „compensated dollar” — dat optreding dier, zooals gezegd, slechts ten deele bekende factoren door verdere inkrimping of wederuitzetting der circulatie — naar gelang de richting, waarin zij werkten — zou moeten worden geneutraliseerd, een plan, waarvan de uitvoerbaarheid, op zijn minst genomen, in twijfel kan worden getrokken.

Ten slotte: zelfs dan, wanneer de voorgestelde inperking der hoeveelheid ruilmiddelen eenige prijsdaling ten gevolge zou hebben, dan nog vraag ik mij af, in hoeverre wij er economisch op vooruit zouden gaan. Ons geld zou in koopkracht zijn toegenomen, maar het voornaamste euvel — het goederentekort — is daarmede niet verholpen. Wat baat mij de vermeerderde koopkracht van mijn geld, wanneer ik daarvoor de noodige goederen — de eerste voorwaarde voor economische wederopleving — niet kan koopen.

De hier opgesomde bezwaren tegen den door Mr. M. aanbevolen maatregel vinden ten slotte alle hun oorzaak in de boven gememoreerde, reeds uit een oogpunt van logica verkeerde methode: bestrijding van een economisch gebrek, zonder de hoofdoorzaak daarvan aan te tasten. Weliswaar zou ook hierdoor — i.c. door de gelddepreciatie aan de zijde der goederen te bestrijden — de werking der andere prijsbeïnvloedende factoren niet worden uitgeschakeld, maar naarmate de verdediging van het economisch leven meer

tegen zijn voornaamsten aanrander wordt gericht, vermeerdert de kans, dat deze verdediging tegenover tegenwerking anderzijds ten slotte tot een gunstig eind-resultaat zal leiden. Omgekeerd: naarmate die verdediging meer de hoofdoorzaak onaangeroerd laat, vermeerdert de kans, dat deze, gesteund door in dezelfde richting werkende invloeden, ten slotte elken, theoretisch misschien heilzamen maatregel illusoir zal weten te maken.

Het bovenstaande is gebaseerd — zooals mij wenschelijk lijkt nog even aan te stippen — op de aangenomen veronderstelling, dat werkelijk van de bestaande gelddepreciatie voor een voornaam deel de oorzaken elders liggen dan bij het geld zelf. Hierover discussieeren leek mij niet vruchtbaar en bovendien zou dit te ver voeren; het punt in kwestie leek mij slechts: aangenomen, dat deze veronderstelling juist is, welk gevolg is dan van inkrimping der circulatie te verwachten?

Waar Mr. M. bij bespreking der goudpolitiek blijft bij zijn vroeger geuite meening zonder nieuwe gezichtspunten te openen, kan discussie hierover achterwege blijven.

Ik wil eindigen met de opmerking, dat, moge bevordering der spaarzaamheid thans aan groote bezwaren onderhevig zijn, die bezwaren, speciaal in de politiek eener circulatiebank toch nimmer mogen leiden tot het nemen van andere maatregelen, waarvan de bezwaren eveneens groot, de uitwerking bovendien op zijn minst genomen dubieus is.

Mr. G. SCHWARTZ.

Amsterdam, 10 April.

AANTEKENINGEN.

Thee-export van Java in de laatste vier jaren. — Van de veranderingen in de richting van den export van Java-thee geeft onderstaand staatje, samengesteld door de vereeniging „Thee-Expert-Bureau”, een duidelijk beeld. De moeilijkheden met betrekking tot den afscheep naar Europa deden zich in 1917 eerst in hun vollen omvang gevoelen, terwijl 1916 nog als ongeveer normaal kon worden beschouwd.

De export bedroeg in K.G.:

Bestemming:	1919	1918	1917	1916
Holland.....	50.272.000	988.000	1.278.000	29.800.000
Groot-Brittannië ..	24.712.000	—	3.396.000	21.874.000
Rusland.....	—	1.650.000	17.076.000	23.487.000
Australië.....	14.524.000	10.352.000	10.572.000	6.056.000
Vereenigde Staten.	4.556.000	32.574.000	32.568.000	632.000
Canada.....	1.268.000	8.322.000	—	—
Singapore.....	932.000	498.000	1.020.000	448.000
China.....	2.234.000	812.000	942.000	6.608.000
Europa, voor zover niet afzonderlijk vermeld.....	1.444.000	148.000	—	127.000
Diversen.....	550.000	886.000	6.090.000	64.000
Totaal.....	100.492.000	56.230.000	72.942.000	89.095.000

Het verloop der cijfers voor Holland en Engeland behoeft geen verdere toelichting. Het ophouden van den export naar Rusland, die via Wladiwostok geschiedde vindt zijn oorzaak in de ongeregelde toestanden aldaar. Nieuwe afzetgebieden werden gevonden in de Vereenigde Staten, Canada en Australië. De aanzienlijke teruggang in 1919 van den export naar eerstgenoemde twee landen is een gevolg van een overmatigen uitvoer in 1918, doch men verwacht hier in de toekomst nog een sterke vermeerdering van den afzet, vooral naar de Vereenigde Staten, waar volgens het weekbericht van Samuel Montagu van 8 April j.l. de thee-consumptie snel toeneemt en de vraag als gevolg van de drooglegging nog sneller zal gaan stijgen. Ook in Australië verwacht men een flinken afnemer te zullen houden, temeer, waar een invoerverbod van Java-thee ten gunste van den import van Britsch-Indische voor kort werd opgeheven.

In de geweldige stijging van het totaalcijfer over 1919 ten slotte komt de opruiming van oude oogsten tegelijk met afscheep van den nieuwe tot uitdrukking.

Export van Goud uit de Vereenigde Staten. — In verband met de discussie in dit weekblad over het al of niet wenschelijk zijn van het hervatten van den goudexport, den terugkeer tot den gouden standaard,¹⁾ is het niet van belang ontbloeit kennis te nemen van het feit, dat ook in de V. St. de kwestie van den gouden standaard aan de orde van den dag is, doch terwijl er hier te lande op wordt aangedrongen tot een vrije goudmarkt terug te keeren, gaan daar juist stemmen op, die aandringen op het staken van den goudexport. Het jongste No. van het Maandblad van „the National City Bank of New York” vindt hierin aanleiding, de kwestie aan een uitvoerige bespreking te onderwerpen. Vooraf gaat een overzicht van de goud- en zilverbeweging der laatste jaren, waaruit men zich van het belang der kwestie kan overtuigen. Het goudinvoersaldo over de jaren 1914—1919 bedroeg \$ 987.040.984, welk bedrag als fundament van een met geweldige snelheid opgetrokken credietgebouw werd aangewend. Sinds in Juli 1919 het vrije goudverkeer werd hersteld, ziet men nu een gestadige verzwakking van dit fundament. De in- en uitvoer der edele metalen in 1918 en 1919 bedroeg:

Import van:	Goud		Zilver	
	1918 \$	1919 \$	1918 \$	1919 \$
Frankrijk	—	—	194.000	76.000
Engeland	1.286	4.056.000	142.000	62.000
Canada	45.787.000	44.487.000	7.641.000	7.121.000
Midden-Amerika	3.310.000	3.473.000	3.034.000	5.200.000
Mexico	5.244.000	4.464.000	51.017.000	63.303.000
West-Indië	232.000	36.000	278.000	90.000
Brazilië	399.000	26.000	4.000	2.000
Chili	262.000	233.000	2.161.000	1.927.000
Columbia	2.537.000	557.000	210.000	271.000
Britsch Guyana	426.000	139.000	—	—
Peru	637.000	815.000	5.116.000	8.863.000
Venezuela	296.000	382.000	1.000	2.500
Nederl.-Indië	798.000	3.851.000	248.000	1.774.000
Hongkong	—	10.018.000	—	20.000
Philippijnen	897.000	582.000	6.000	12.000
Rest v. d. wereld	1.217.000	3.415.000	1.323.000	635.000
Totaal	62.043.000	76.534.000	71.376.000	89.410.000

Export naar:	Goud		Zilver	
	1918 \$	1919 \$	1918 \$	1919 \$
Frankrijk	—	4.153.000	5.060.000	6.588.000
Spanje	10.000	29.788.000	—	228
Engeland	—	2.091.000	32.688.000	15.635.000
Canada	1.546.000	5.706.000	3.607.000	7.854.000
Mexico	26.543.000	10.358.000	2.792.000	1.926.000
West-Indië	—	33.000	92.000	163.000
Argentinië	6.000	56.360.000	179.000	4.000
Chili	8.737.000	100.000	—	—
Columbia	1.440.000	5.269.000	—	2.000
Peru	173.000	3.383.000	—	—
Uruguay	—	9.205.000	—	—
Venezuela	1.137.000	12.052.000	—	850.000
China	—	39.110.000	23.786.000	77.583.000
Britsch Indië	—	34.301.000	163.154.000	109.181.000
Nederl.-Indië	1.068.000	7.365.000	770.000	—
Hongkong	—	40.086.000	19.322.000	10.245.000
Japan	—	94.114.000	—	3.946.000
Rest	407.000	14.522.000	19.322.000	5.042.000
Totaal	41.070.000	368.185.000	252.846.000	239.021.000

1) Waarvan \$ 14.700.000 verscheept werd in December 1919

2) " " 24.986.000 " " " " 1919

3) " " 46.257.000 " " " " 1919

4) " " 30.595.000 " " " " 1919

Uit bovenstaande cijfers volgt, dat het meeste zilver naar Azië ging en het meeste goud naar Zuid-Amerika. De handelsbalans der V. St. ten opzichte der landen van deze gebieden is dan ook zeer ongunstig, zooals blijkt uit het volgende overzicht van den buitenlandschen handel der Unie met dat deel der wereld.

	Azië.			
	Import van:		Export naar:	
	1918 \$	1919 \$	1918 \$	1919 \$
Aden	965.000	5.175.000	118.000	1.659.000
China	140.893.000	170.177.000	59.135.000	118.274.000
Chosen	139.000	335.000	1.826.000	3.333.000
Britsch-Indië	129.688.000	140.081.000	40.392.000	67.006.000
Str. Settlements	150.231.000	145.862.000	9.948.000	12.135.000
Nederl.-Indië	74.983.000	78.741.000	23.379.000	46.576.000
Hongkong	30.068.000	22.119.000	24.665.000	22.093.000
Japan	301.943.000	409.853.000	273.775.000	366.365.000
Russisch Azië	2.975.000	6.710.000	8.443.000	54.679.000
Siam	175.000	224.000	1.577.000	1.938.000
Aziatisch Turkije	486.000	22.838.000	416.000	4.842.000
Totaal Azië	853.375.000	1.041.444.000	445.501.000	703.667.000

1) Zie Nos. 221, 222, 223 en 224.

Zuid-Amerika.

	Import van:		Export naar:	
	1918 \$	1919 \$	1918 \$	1919 \$
Argentinië	228.388.000	199.158.000	105.105.000	155.968.000
Bolivië	452.000	2.434.000	5.289.000	4.471.000
Brazilië	98.038.000	233.571.000	57.391.000	114.656.000
Chili	166.083.000	32.442.000	66.404.000	53.472.000
Columbia	24.723.000	42.911.000	10.546.000	24.144.000
Ecuador	10.122.000	8.966.000	4.172.000	7.501.000
Britsch Guyana	394.000	399.000	5.511.000	5.125.000
Paraguay	140.000	1.031.000	701.000	894.000
Peru	34.423.000	33.111.000	21.716.000	26.945.000
Uruguay	35.583.000	50.484.000	16.193.000	31.420.000
Venezuela	11.957.000	32.111.000	7.161.000	14.429.000
Totaal Z.-Amerika	610.531.000	657.525.000	302.710.000	442.127.000

Het import-overschot uit Azië bedroeg in 1918: \$ 407.874.000 en in 1919 \$ 337.777.000, dat uit Zuid-Amerika in dezelfde jaren resp. \$ 307.821.000 en \$ 245.398.000. Azië ontving in 1918 \$ 1.068.000 goud en \$ 207.032.000 zilver en in 1919 \$ 214.976.000 goud en \$ 201.831.000 zilver, terwijl in genoemde jaren naar Zuid-Amerika resp. \$ 11.493.000 en \$ 86.569.000 aan goud verscheept werd.

Daartegenover staat een uitvoersurplus naar Europa van resp. \$ 3.540.576.000 en \$ 4.435.414.000, waaruit dus, indien Europa niet op crediet moest koopen, gemakkelijk de schuld aan het overige deel der wereld kon worden gedelgd.

Gegeven deze aanzienlijke exporten van edel metaal is het geen wonder, dat de vraag gehoord wordt: Waarom geen gouduitvoerverbod? En dit vooral, waar een niet onbelangrijk deel der goudexporten naar Zuid-Amerika geschiedt ter betaling van Engelsche importen uit die landen. Engeland krijgt de beschikking over het Amerikaansche goud door het provenu zijner exporten naar de V. St. weg te trekken en doordat het in het bezit geraakt van vorderingen van Indië, de Straits enz. op de Unie.

Ondanks dit verschijnsel is het Maandblad van oordeel, dat een goudembargo geen aanbeveling verdient en wel om meer dan één reden.

In de eerste plaats, omdat door goudexport de V. St. hun verplichtingen nakomen, zooals ieder land dit in zijn eigen belang zolang mogelijk behoort te doen. Het prestige van Londen als financieel centrum was voor een groot deel hierop gebaseerd, dat het de eenige werkelijk vrije goudmarkt ter wereld bezat. Waar men nu in New York er nog steeds van droomt Londen als financieel centrum te verdringen ligt in de eerste plaats noemen van dit argument voor de hand.

Vervolgens worden overwegingen van meer concreten aard opgesomd, om het verkeer van een gouduitvoerverbod te betoogen.

Ten eerste het feit, dat goudexport het goedkoopste middel is voor de Unie, om zijn buitenlandsche schulden te voldoen. Toen een partieel gouduitvoerverbod ongeveer twee jaren geleden werd ingesteld, steeg de koers van Buenos Aires tot 7 pCt. boven pari en die op Spanje tot 50 pCt. boven pari. Bij opheffing van het verbod verdween de premie of daalde tot ongeveer de kosten van goudverscheeping. Aangezien nu uit Zuid-Amerika vooral huiden, wol en andere grondstoffen betrokken worden, is het voor de U. S. dus van groot belang deze zoo goedkoop mogelijk te verkrijgen, om de kosten van levensonderhoud nog niet meer omhoog te drijven. Doordat de Unie den gouden standaard heeft geniet, ze het voordeel, van de geheele wereld, tegen goudprijzen te kunnen koopen.

In de tweede plaats komt na dezen invloed op den voor import-artikelen te betalen prijs, de invloed van den gouduitvoer op het binnenlandsch prijsniveau.

Aangezien dit bovenmatig is opgezet, is deflatie geboden. De banken moeten bevrijd worden van den drukkenden last, een groot deel der kosten van oorlogsvoering te financieren, omdat hierdoor het credietgebouw topzwaar wordt gemaakt. Inkrimping van de credieten gebaseerd op door den Staat geschapen beschikkingsmacht is dus een eisch, naar welks vervul-

ling men voortdurend moet streven, om tot meer normale toestanden te geraken.

Gelukt dit, dan hebben de V. St. goud te missen en het is dan voordeliger zich er van te ontdoen dan het te bewaren. Het beste gebruik toch, dat een koopman van zijn contanten kan maken is er zijn wissels mee disconteer en de V. St. doen dit tegenwoordig tegen een hoogen rentevoet.

De schrijver van het artikel toont zich dermate een voorstander van het voortgaan met goud-exporten, die den import goedkoop maken en verdere credietuitzettingen tegengaan, dat hij in een dalend dekkingspercentage, mits als gevolg van gouduitvoer en niet als gevolg van circulatie-toeneming, een reden tot verheuging ziet. De pogingen van den Federal Reserve Board, om de crediet-expansie tegen te gaan, zouden zeker niet de noodige medewerking ondervonden hebben, indien de goudvoorraad was aangegroeid in plaats van afgenomen. „In fact those losses may be regarded as beneficial rather than as harmful. They are more healthful than gold imports would have been.”

Het zou zelfs geen enkel gevaar opleveren indien de gouddekking aanzienlijk daalde beneden het minimum-percentage, door den Federal Reserve Act vereischt, mits slechts niet als gevolg van uitzetting der circulatie.

De schrijver argumenteert dit als volgt: Het meest werkzame middel, om een land op goudbasis te houden, is goud af te staan ter betaling van buitenlandsche schulden. Het is telkens gebleken, dat een betrekkelijk kleine hoeveelheid goud een voldoende fundament voor een grooten crediet-bouwen is, zoolang voor betalingen in het buitenland goud in onbepaalde hoeveelheden te verkrijgen is. „It need not be doubted, that one half of the gold held by the Federal Reserve Banks could be exported without disturbing the relations of our paper currency to gold.”

Door alles heen voelt men, hoe het hem er om te doen is terug te komen tot een meer normaal prijsniveau en hoe hij ondanks zijn beweringen, dat dit zeer voorzichtig moet geschieden, de inkrimping der hoeveelheid beschikkingsmacht eenigszins wil forceeren. Het is natuurlijk moeilijk een vergelijking tusschen de Unie en Nederland te maken. Beziet men de zaken met het oog op het dekkingspercentage, dan is ginds de toestand veel meer gespannen dan hier, zoodat de F. R. Board reeds tot een kunstgreep met betrekking tot het bepalen van het dekkingspercentage der F. R. Notes, waarop ook in het financieel weekoverzicht van het „Handelsblad” van 10 dezer de aandacht werd gevestigd, zijn toevlucht heeft genomen en is een voorstel op goud ad libitum af te geven, merkwaardig stoutmoedig; absoluut gezien evenwel betekent een gegeven hoeveelheid goud voor de Unie veel en veel minder dan voor Nederland. Kan men daar zonder schade voor de circulatie groote hoeveelheden exporteer en, in Nederland is het tegendeel het geval. Duidelijk blijkt dit wel hieruit, dat het goudexport-saldo van de V. St. gedurende het tweede halfjaar 1919 ongeveer 120 pCt. van den totalen goudvoorraad der Nederlandsche Bank op 3 April bedroeg. Wat de V. St. op eigen houtje kunnen doen is volgens schrijver dezes, gelijk Mr. Schwartz betoogde, voor Nederland dan ook een kwestie van internationaal overleg, door het resultaat waarvan onze goudpolitiek bepaald zal worden.

Levering op Duitse contracten. — De moeilijkheden met Duitsland over het uitvoeren van contracten die vele bestellers hier te lande ondervinden, zijn niet een speciaal kenmerk der relaties van ons land met den economisch ingestorten buurstaat. Ook de overige neutrale landen, die geregeld uit Duitsland betrekken en de Duitse valuta steeds lager noteerden, worden „gestraft” met de niet-nakoming der aangegane leveringsverplichtingen. De actie

die daartegen in Nederland reeds gevoerd werd schijnt voor het oogenblik op een rustpunt te zijn gekomen, trouwens er is thans te veel, dat in Duitsland de aandacht bezig houdt om voor zaken, als de hier bedoelde, groote belangstelling te mogen verwachten.

In het Board of Trade Journal lezen we, dat ook in Zweden contractbreuk door Duitse leveranciers zich in aanzienlijk aantal vertoont. Het Zweedsche ministerie van buitenlandsche zaken verzamelt gegevens van belangrijke gevallen die voorgekomen zijn en een speciaal comité is door de importeurs van machinerieën te Stockholm gevormd om collectief met de betrokken Duitse firma's in overleg te treden. Voorts wordt er in de pers toe opgewekt, dat de Zweedsche Kamers van Koophandel officieele protesten zullen doen hooren. Naar bericht wordt heeft zeer de aandacht getrokken een artikel van den correspondent der „Frankfurter Zeitung”, geschreven voor „Svensk Handelstidning”, waarin de schrijver zegt, dat de eenige bevredigende manier om thans met Duitsland zaken te doen, is niet anders dan voor prompte affaires prijzen op te geven, om als het moment van levering daar is de prijzen nader vast te stellen op basis van de dan geldende loonen en grondstofprijzen.

Feitelijk brengen de Duitse leveranciers dit beginsel nu reeds in toepassing en is het juist de invoering van dit voor de bestellers geheel onzekere element dat protest verwekt.

Uit Zwitserland lezen wij een bericht uit goede bron, waarin opgemerkt wordt, dat zelfs in gevallen, waarin goederen uit Duitsland aangeboden worden tegen prijzen, die op $\frac{1}{4}$ komen van waarvoor die goederen in Zwitserland genoteerd staan, de bestelling niet aan Duitsland gegeven werd uit vrees, dat de Duitse prijzen, loopende de afwikkeling der bestelling toch weer verhoogd zouden worden. Overigens werd gevreesd voor zeer vertraagde aflevering, zoo mogelijk nog in geschonden staat en chicanes met den expediteur over onrechtmatige vrachtvermeerderingen.

Groot- en kleinhandelsprijzen in verschillende landen. — Hiernaast volgt een Staat van Index-cijfers, zoowel van groot- als kleinhandelsprijzen, ontleend aan het laatste jaaroverzicht van de Swiss Banking Corporation.

Men vindt dergelijke index-cijfers in uitvoerigen vorm ook in het in dit blad maandelijks aangehaalde Monthly Bulletin of Statistics van den Supreme Economic Council. Wij geven den staat van den Swiss Banking Corporation hieronder weer, aangezien deze de verdienste heeft, dat de verschillende index-cijfers alle zijn omgerekend op den basis van 100 per Juli 1914. Correcties met het oog op de wisselkoersen, zooals in den laatsten tijd in dit blad ten opzichte van de Engelsche Economist-cijfers gegeven worden, zijn in deze cijfers uiteraard niet aangebracht.

De verschillen tusschen de groothandels-index-cijfers der hier vermelde landen zijn grootendeels uit het afwijkend verloop der diverse valuta's te verklaren. Inderdaad is het geheel overeenkomstig den stand der wisselkoersen, dat de stijging in Amerika het geringst is, dat daarop Engeland volgt, dat dan wederom Frankrijk een belangrijk hooger niveau te aanschouwen geeft, wat door Italië nog weer wordt overtroffen.

Curieus is, dat de ontwikkeling van de groothandelsprijzen in Japan hiernevens een sterk afwijkende lijn vertoont. Tot midden 1918 blijven de cijfers ietwat beneden die van de Ver. Staten, wat geheel overeenkomstig de wisselkoersen is. Daarna volgt evenwel een plotselinge, veel snellere stijging, die het cijfer voor Dec. 1919 brengt op 296,0 tegen 233,0 voor de Ver. Staten. Zonder nadere verklaring is deze ontwikkeling moeilijk te begrijpen.

Wat de kleinhandelsprijzen betreft, is, ook wegens

INDEX-CIJFERS 1914-1919.

Groothandelsprijzen.

Kleinhandelsprijzen.

Datum.	Engeland. (Eng. Economist). ²⁾	Frankrijk (Offic. Statistiek)	V. Staten. (Bradstreet's).	Italië. (Prof. Bachi). ⁴⁾	Japan. (Bank van Japan).	Engeland (Board of Trade Statistiek)	Frankrijk (Offic. Statistiek) ³⁾	V. Staten. (Statistiek van het Bureau v. Arbeid).	Italië. ¹⁾	Zweden. (Sociala Meddelanden). ^{5) 6)}	Zwitserl. (Bond van Coöperat. Vereen.) ¹⁾
1914											
Juli	116.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100	100	100.0	100	100	100.0
September	126.4	108.4	102.2	112.7	—	103.2	—	104.9	—	—	102.6
December	127.3	109.2	112.8	104.4	—	95.2	100	102.9	107	107	107.3
1915											
Maart	150.2	128.8	132.3	111.1	126.6	100.0	110	96.1	114	113	114.3
Juni	147.7	126.7	140.3	112.5	139.4	101.6	—	98.0	118	121	118.6
September	151.6	130.0	147.5	113.7	153.7	100.8	123	99.0	130	124	120.3
December	165.1	141.6	166.7	122.9	185.7	113.6	—	102.9	137	127	126.0
1916											
Maart	182.4	156.4	189.9	131.4	214.2	124.0	134	104.9	137	130	129.0
Juni	191.5	164.2	192.4	135.0	209.9	117.6	138	109.8	142	134	139.5
September	201.0	172.4	192.7	136.1	221.9	122.4	142	115.7	142	142	143.8
December	223.0	191.2	207.8	158.0	254.6	138.4	147	123.5	162	152	148.5
1917											
Maart	240.9	206.6	233.6	163.2	283.8	134.4	155	130.4	187	170	157.5
Juni	256.6	220.0	271.8	178.6	313.9	153.6	172	149.0	202	175	179.7
September	256.1	219.6	285.9	192.3	360.5	172.8	184	150.0	220	187	192.0
December	263.2	227.8	279.0	203.2	397.1	176.0	201	153.9	240	212	197.4
1918											
Maart	266.6	228.6	334.0	207.5	423.5	193.6	212	151.0	273	235	203.7
Juni	277.5	237.9	347.4	208.7	459.2	199.2	233	159.0	304	261	229.7
September	283.5	243.1	362.7	219.1	471.8	223.2	245	—	369	284	250.8
December	277.0	237.6	360.4	219.9	420.7	225.6	261	183.3	396	330	252.0
1919											
Maart	259.4	222.5	343.7	199.0	355.2	217.6	278	171.6	395	331	257.4
Juni	281.3	241.2	337.0	208.9	387.1	240.8	294	180.4	360	319	259.0
September	299.4	256.8	367.6	224.9	401.9	272.4	289	184.0	326	309	250.6
December	334.7	287.0	—	233.0	—	206.0 ⁷⁾	302	—	—	307	243.3

1) Uitgaven van een gemiddelde familie van 4—5 personen.

2) De cijfers in de eerste kolom zijn gebaseerd op de gemiddelde prijzen van 1901—1905, terwijl in de tweede kolom de cijfers in procenten van het eerste cijfer der eerste kolom zijn uitgedrukt, om vergelijking te vergemakkelijken.

3) Gemiddelde van het kwartaal eindigende met de maand genoemd in de eerste kolom.

4) Tot December 1916 hebben de cijfers betrekking op geheel Lombardije; daarna alleen op Milaan. Het cijfer 100 heeft betrekking op naar het eerste kwartaal van 1914, in plaats van Juli 1914.

5) Sedert het begin van 1917, maandelijksch gemiddelde.

6) November.

de zeer verschillende wijzen van samenstelling, voor internationale vergelijking veel minder ruimte. Niettemin is het begrijpelijk, dat ook hier de landen met zwakke valuta de hoogste cijfers vertoonen. Exceptioneel hoog is, zooals aan hem, die de discussie over de Zweedsche goudpolitiek gevolgd heeft, reeds bekend is, het Zweedsche cijfer. Herhaald zij echter, dat zonder preciese gegevens over de details van samenstelling hier geen oordeel mag worden uitgesproken.

Overigens zijn de cijfers weder eens een bewijs, dat het cijfermatig verband tusschen groothandels- en kleinhandelsprijzen, gelijk trouwens te verwachten is, niet al te nauw is.

Cijfers omtrent Nederland zijn hier niet bijgevoegd. Het best zou wellicht tot vergelijking kunnen worden genomen het bekende index-cijfer van Amsterdam voor de kosten van levensonderhoud van arbeidersgezinnen. De cijfers voor de voorafgaande vergelijkbare perioden waren gelijk hier weder eens in herinnering wordt gebracht, de volgende:

1911....	100,—	Nov./Dec.	1918....	176,20
Febr./Mrt. 1917....	132,10	Maart	1919....	182,90
Augustus 1917....	141,60	Juni	1919....	193,90
Febr./Mrt. 1918....	162,80	September	1919....	192,20
Aug./Sept. 1918....	182,10	December	1919....	203,80

BOEKAANKONDIGINGEN.

Mijnbouwpolitiek door Mr. F. H. Neiszen. Dissertatie Leiden 1920, 194 bldz., 's-Gravenhage, Martinus Nyhoff.

Het was een goede gedachte van den heer Neiszen om op een dissertatie getiteld „Mijnbouwpolitiek” zijn doctorstitel te behalen. Het groote belang voor een land verbonden aan het voeren van een juiste mijnbouwpolitiek maakt het intellectueelen arbeiders tot

plicht aan het mijnrecht en inzonderheid aan zijn praktische toepassing aandacht te wijden. Te weinig, en zeker niet in verhouding tot het eminent economisch voordeel, hetwelk ons vaderland in zijn steenkolengebied bezit, is dit tot dusver geschied door juristen en economen. De schrijver behandelt eerst het mijnrecht in zijn algemeenheid van af den Romeinchen tijd tot en met de Fransche Mijnwet van 1810, welk stuk Napoleonistische wetgeving, alhoewel behoorlijk voor de praktijk omgewerkt, thans nog in Nederland van kracht is. Hij verschaft ons ook nog zeer beknopt een overzicht van het Duitsche mijnrecht na de Fransche revolutie om daarna uitvoerig stil te staan bij ons Nederlandsch Mijnrecht. In hoofdstuk V wordt een duidelijk en nauwkeurig overzicht gegeven van de talrijke administratieve en wetgevende maatregelen, welke in ons land genomen zijn om de Mijnwet van 1810 te doen beantwoorden aan de eischen van den tijd, m.a.w. de exploratie en exploitatie van onze kolengebieden in juiste banen te leiden. Het is de eerste maal, voorzover mij bekend, dat een behoorlijk gedocumenteerd overzicht wordt gegeven van de ontwikkeling van het mijnrecht ten onzent, een overzicht, voor hen, die zich voor de ontwikkeling van ons mijnrecht interesseeren, het lezen zeer stellig waard: Van de wet van 1901 af, die tot de Staatsmijnexploitatie in Zuid-Limburg besloot en de wet van 1904, die de Staatsexploitatie inluidde, treedt sterk en bij voortdoring op den voorgrond het streven der opeenvolgende regeeringen om de exploratie en ontginning uitsluitend ten bate van het algemeen belang te doen plaats vinden. Het valt niet te verwonderen, dat in het proefschrift (Hoofdstuk VI) veel aandacht wordt geschonken aan het in 1918 verschenen lijvig eindverslag over de onderzoekingen en uitkomsten van den Rijksopsporingsdienst. Wien moed of tijd of beide ontbreken om het volumineus verslag

door te lezen, vindt hier in beknopten zin de eindconclusies van Mr. van Waterschoot van der Gracht, den voortreffelijken leider van den Rijksopsporingsdienst, juist weergegeven. Deze zijn, dat de mijnbouw inzonderheid in het door den Rijksopsporingsdienst in de Peel ontdekte gebied, zooveel risico's biedt, dat het bereids alleen uit dien hoofde niet zou zijn aan te bevelen uitsluitend tot Staatsexploitatie over te gaan. Deze beschouwing van Mr. van Waterschoot van der Gracht is, bedrieg ik mij niet, in 1917 neergeschreven.

Maar wij leven snel tegenwoordig en hoe recent deze beschouwingen van deskundige hand ook mogen zijn, toch dienen deze en misschien ook de conclusies van Mr. Neiszen, die zich wat de lijnen in de mijnbouwpolitiek te volgen in groote trekken bij Mr. van Waterschoot van der Gracht aansluit, reeds thans te worden herzien. Immers bijkans een ieder was gedurende de oorlogsjaren 1914—1918 van oordeel, dat, na het totstandkomen van den vrede, de kolenschaarschte wederom zou afnemen. Inzonderheid voor ons land verwachtte men een spoedig aanzienlijken invoer van Deutsche en Engelsche kolen. Hoe anders is het uitgekomen; weinig kolen en dan nog belachelijk duur! Thans moet er met alle macht naar gestreefd worden den kolenrijkdom zoo snel en economisch mogelijk te ontginnen en is eigenlijk de eenige vraag hoe dit, al kost het veel geld, het beste geschiedt.

Het gekibbel over Staats- of particuliere exploitatie zou m.i. thans wel veilig kunnen ophouden. De ontginning moet geschieden naar een vast plan en met vaste hand.

In Hoofdstuk VII deelt de schrijver ons mede de resultaten van het Pruisisch Staatsmijnbedrijf. Het staat wel vast, dat dit bedrijf buitengewoon bureaucratisch en dus eigenlijk niet als bedrijf is gedreven. Bedrieg ik mij niet dan is deze gestie voor het Nederlandsch Staatsmijnbedrijf dan ook altijd een afschrikkend voorbeeld geweest hoe een bedrijf *niet* moest worden geleid.

Nadat daarna in Hoofdstuk VIII nog summier de inhoud is weergegeven van het Sankey-rapport in Engeland en van het Deutsche rapport betreffende de socialisatie van mijnen, komt de schrijver in Hoofdstuk IX tot zijne slotbeschouwingen.

De slotbeschouwing van Mr. Neiszen (Hoofdstuk IX) laat zich in twee deelen splitsen, namelijk in hoever ons bestaand mijnrecht dient te worden gewijzigd en of in de toekomst de mijnontginning uitsluitend van Staatswege zal moeten plaats hebben.

Wat het eerste deel betreft, komt m.i. de schrijver terecht tot de conclusie, dat ons Burgerlijk Wetboek (art. 626) zich er niet tegen verzet een dergelijke regeling van het mijnrecht te treffen, dat de door de Mijnwet aan te wijzen delfstoffen tot Staatsdomein worden verklaard (domanialiteitsbeginsel). Deze juiste conclusie nu had Mr. Neiszen moeten leiden tot de aanvaarding van het domanialiteitsbeginsel, hetwelk uiteraard niet uitsluit, dat de eigenaar van den bovengrond, voorzoover die bovengrond wordt aangetast of wel het gebruik daarvan op eenigerlei wijze wordt belemmerd, behoorlijk wordt schadeloos gesteld. In stede daarvan wordt in het proefschrift partij gekozen voor een beperkt accessiesysteem, nl. de grondeigenaar blijft eigenaar van den ondergrond, maar wordt in zijn beschikkingsrecht zooveel beperkt als met het oog op eene ontginning van delfstoffen wenschelijk is. Door de concessieverleening wordt dan de ondergrond onteigend en de eigenaar krijgt zijn schadevergoeding. De schrijver wenscht ook aan den eigenaar van den bovengrond het exploratierecht te laten (al wil hij dit ook aan ieder toekennen) opdat aan dien eigenaar niet de gelegenheid ontneomen worde „inventeur” te worden en daarvoor belooning van den lateren ontginning te ontvangen. Van reserveeren van exploitatie aan den Staat wil Mr. Neiszen niets weten. Ik kan mij met dit betoog in geen deele vereenigen. In theorie is er wellicht iets voor te zeggen, maar hij

die met mij van oordeel is, dat het een primair levensbelang is om den al of niet delfstoffenrijkdom van ons land te kennen — uit den aard der zaak wordt in de eerste plaats aan steenkool gedacht — zal toch moeten erkennen, dat juist de opsporingswet van 1904 en de op grond van die wet in het leven geroepen Rijksopsporingsdienst voor ons land het steenkoolgebied in de Peel en het veld te Vlodrop ontdekt hebben en dat het minstens genomen hoogst twijfelachtig mag heeten of ooit grondeigenaren of andere particulieren de talrijke en zeer kostbare, zoowel wetenschappelijk als systematisch uitgevoerde diepboringen zouden hebben bewerkstelligd, die tot deze ontdekkingen hebben geleid. In vroeger tijden moge het boren op eigen houtje en c.q. „inventeur” worden te verdedigen zijn geweest, thans mag toch wel van den Staat verwacht worden, dat hij niets achterwege zal laten om na te gaan of en waar nog mogelijkheid en kans bestaat, dat steenkool en alle andere waardevolle delfstoffen op ontginbare diepte en in ontginbare hoeveelheid aanwezig zijn.

Wat het tweede deel van zijne slotbeschouwing aangaat, de schrijver verklaart zich geen voorstander van mijnontginning in Nederland in de toekomst uitsluitend van Staatswege. Hij motiveert deze verklaring zeer beknopt en wel bijkans uitsluitend op dezen grond, dat een van de voornaamste argumenten, waarom de laatste 20 jaren hier te lande tot Staatsexploitatie werd overgegaan, de vrees was, dat de mijnen in handen van vreemdelingen zouden komen en dat, wanneer nu maar Nederlandsch kapitaal de ontginning wil aanvatten, ook exploitatie door particulieren moet geschieden. Bedrieg ik mij niet dan is echter de grondslag van zijn zienswijze, dat hij aan een Staatsmijnbedrijf althans uit financieel, commercieel en sociaal oogpunt beschouwd een minder goede kans van slagen geeft dan aan een particulier mijnbedrijf. Hebt gij, zou ik aan den schrijver willen vragen, deze bewering voor wat ons land betreft aan de practijk getoetst of zijt gij alleen afgegaan op de resultaten, U uit geschriften bekend nopens de bureaucratische Pruisische Staatsmijnexploitatie? Mocht dit laatste het geval zijn, dan hoop ik dat de schrijver nog eens tijd en lust moge vinden de gestie van het Nederlandsch Staatsmijnbedrijf tot object van zijne beschouwingen te maken. Ik twijfel er niet aan of die beschouwingen van Mr. Neiszen zullen in belangrijkheid niet onderdoen voor zijn proefschrift, dat ik met groote belangstelling gelezen heb en waarvan ik het lezen aan ieder, die in onzen Nederlandschen mijnbouw belang stelt, met warmte kan aanbevelen.

FROWEIN.

Economisch-Historisch Jaarboek. Vijfde deel 1919. Uitgegeven door de Vereeniging Het Ned. Ec.-Hist. Archief, 's-Gravenhage, Mart. Nyhoff XLV en 296 blz.

Het vijfde jaarboek, dat reeds eenigen tijd op aankondiging wacht, levert een zestal bijdragen, waarvan de eerste een belangrijk overzicht brengt van de beginselen der Koeliecontracten ter Oostkust van Sumatra van de hand van Dr. P. Endt. De koelieordonnantie van 1880 alsmede die van 1915 worden uitvoerig besproken. Noch deze ordonnantie, noch de thans gebruikelijke contracten worden echter afgedrukt. Wel komen als bijlagen voor enkele modelcontracten van vóór 1904, die, zooals de schrijver mededeelt in vergetelheid dreigen te verzinken en hierom „ten einde het economisch-historische karakter der bijdrage te onderstrepen”, worden weergegeven, terwijl om dezelfde reden datgene, wat in de bijdrage eigenlijk besproken wordt, onafgedrukt blijft. De vraag rijst of aldus niet tot ongerief van den lezer ten opzichte van de bijlagen een scherper criterium wordt toegepast dan ten opzichte van de bijdrage zelve.

De heer W. L. Groeneveld Meyer geeft vervolgens een toelichting bij een uitvoerige memorie van Van den Bosch uit 1828 over het oprichten van een Bank

voor West-Indië, Prof. Dr. F. M. Jaeger geeft aan de hand van enkele stukken een ruim 60 blz. tellende beschouwing over relaties in het midden der 17e eeuw van den chemicus J. J. Becker met Nederland-kolonisatie in Zuid-Amerika, etc., terwijl Dr. H. E. van Gelder een reeks koopmansbrieven reproduceert uit de jaren 1580—1586.

Belangrijke bijzonderheden bevat vervolgens een bijdrage van mej. Leonie van Nierop over den aanvang der demographie in Nederland, waaruit blijkt, hoe in de tweede helft der 18e eeuw de belangstelling in de studie der bevolking, speciaal ook uit medisch oogpunt, opkomt, terwijl de bundel besloten wordt door een uitvoerig uittreksel uit het Kamper Pondtolregister uit de jaren 1439—1441, voorafgegaan door enkele toelichtende beschouwingen van Dr. H. J. Smit.

Annuaire International de Statistique. III. Etat de la Population (Amérique) 1919. La Haye, W. P. van Stockum & Fils, XXI en 206 blz.

Met een enkel woord mag melding worden gemaakt van deze derde publicatie van het Permanent Bureau van het Internationaal Statistisch Instituut. Zooals men weet is dit Bureau te 's-Gravenhage gevestigd. Directeur is Mr. H. W. Methorst, de directeur van het Nederlandsche Centraal Bureau voor Statistiek.

Het verschenen deel geeft voor geheel Amerika dezelfde cijfers als het eerste deel voor Europa gaf. In het voorbericht wordt medegedeeld, dat het aanvankelijk de bedoeling was geweest de gegevens over het „mouvement de la population” wat Amerika betreft, gelijktijdig te laten verschijnen, doch dat van dit voornemen moest worden afgezien. De opzet der publicatie is overigens gelijk aan die van Europa. Bijgevoegd zijn een tweetal kaartjes; het eene de bevolkingsdichtheid gevende naar de in het eerste deel voor Europa aanvaarde schaal, het tweede daarvoor een belangrijk lagere schaal bezigende. Inderdaad blijkt dit gewenscht. Bij de voor Europa aanvaarde schaal toch, waarbij alles wat minder dan 10 inwoners per K.M². kan aanwijzen, ongekleurd blijft, is behalve het oosten van de Vereenigde Staten, het zuiden van Mexico, en de Middel-Amerikaansche eilandengroepen en enkele stukjes van Zuid-Amerika, alles blank!

Ook de cijfers en de op blz. 190—193 opgenomen graphische voorstelling nopens den opbouw der bevolking naar leeftijdsgroepen zijn merkwaardig. Voor de Vereenigde Staten worden zij staatsgewijs gegeven, waarbij het absoluut andere karakter van de westelijke nog sterk door immigratie gevoede staten tegenover het oude oosten sterk aan den dag treedt. Bij Canada ontbreekt helaas een soortgelijke specificatie naar provincies.

ONTVANGEN:

De Diamantslijperij Maatschappij te Amsterdam, 1845—15 April—1920, door M. Barents, Amsterdam 1920.

Zweden, zijn Handel, Scheepvaart en Industrie samengesteld door de Zweedsche Algemeene Export-Vereeniging, Stockholm. Rotterdam, Nijgh & van Ditmar's Uitg. Mij., 1919.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Februari 1919		Februari 1920	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten:				
door overschrijving ¹⁾ .	29830	f 76.727.243	46980	f 54.077.593
Particuliere rekeninghoud.	2916 ²⁾	„ 24.277.489	7199 ²⁾	„ 16.710.690
Saldo te goed part. rek. u ^o .	—	„ 3.292.474	—	„ 5.853.095

¹⁾ Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde f 11.292.854.31 per maand. ²⁾ Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15)	Zweeds. R.ksbk 7 19 Mrt. '20
Bcl. Binn. Eff. 4½ 1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6½ 18 Dec. '19
Bk. (Vrsch. in R.C. 5½ 19 Aug. '14)	Zwits. Nat. Bk. 5 21 Aug. '19
Bk. van Engeland 6 6 Nov. '19	Belg. Nat. Bk. 4½ 1 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. . 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5 12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk 6 8 Apr. '20	Bank v. Italië . 5 10 Jan. '18
Oostenr. Hong. Bk. 5 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 4½-5½ —
Nat. Bk. v. Denem. 7 21 Nov. '19	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
10 April '20	4 1)	4	5/8	4-9/8	—	6-7
5-10 A. '20	4-1/2	4-1/2	5/8-9/8	4-9/8	—	5 1/2-7
29 M.-1 A. '20	3 3/4	4 1/2	5/8	4-9/8	—	9-12
22-27 M. '20	3 3/4	4-1/4	5/8-9/8	4-9/8	—	6-14
7-12 A. '19	4 1/4-3/8	4 1/2-5	3 3/4-9/8	4-9/8	—	5-6
8-13 A. '18	2 1/2-3	4-9/8	3 9/16	4-9/8	—	1 1/2-5 1/2
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/2-1/4	2 3/4	1 1/4-2 1/4

¹⁾ Noteering van 9 April 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De stemming op de wisselmarkt is voor de onderscheiden valuta's zeer verschillend geweest. Kenmerkten de Markten zich door een buitengewone vastheid, de franken daarentegen waren flink aangeboden. Van 18.20 liep de koers terug tot 14.90, waarvoor heden gedaan werd. Ook België was gemakkelijker, echter niet in die mate als de Fransche francs 19.60 tot 17.—. De Ponden liepen den eersten dag van 10.85 tot 10.67 terug en zijn nadien vrijwel onveranderd gebleven. Dollars waren nogal aan schommelingen onderhevig 2.65—2.69—2.67. Skandinavië was over het geheel tamelijk gezocht; Kopenhagen 49.50—50.25; Stockholm 58.50—59.25—59.—; Kristiania 52.50—53.25. Markten noteerden 3.95—6—5.40 en Weenen 1.35—1.27 1/2—1.55—1.40. Zuid-Amerikaansche pesos bleven iets flauwer 1.17 1/4—1.16 1/4. Zeer aangeboden waren ook de Lires; van circa 14 liep de koers tot op p.l.m. 10 1/2 terug. Te vermelden valt voorts nog, dat de £ op Zuid-Afrika in Engeland op het oogenblik een agio van p.l.m. 6 à 6 1/2 pCt. doen.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ¹⁾	Berlijn ¹⁾	Weenen ¹⁾	Brussel ²⁾	New York ²⁾
5 Apr. 1920..	—	—	—	—	—	—
6 „ 1920..	10.67	18.32 1/2	4.02 1/2	1.32 1/2	19.45	2.66 1/4
7 „ 1920..	10.66 1/2	17.60	4.26 1/2	1.30	18.82 1/2	2.67 1/2
8 „ 1920..	10.66 1/2	17.70	4.47 1/2	1.32	18.70	2.68 1/8
9 „ 1920..	10.66 1/2	17.22 1/2	4.75	1.25	18.45	2.67 1/2
10 „ 1920..	10.68	16.60	4.95	1.30	—	—
Laagste d. v. ¹⁾	10.64	16.70	3.95	1.20	17.85	2.65 1/2
Hoogste „ „ ¹⁾	10.85	18.35	5.10	1.40	19.60	2.69 1/4
1 Apr. 1920..	10.54	18.30	3.80	1.30	19.47 1/2	2.70 1/2
27 Mrt. 1920..	10.67	19.—	3.60	1.35	²⁾ 19.70	2.72 1/2
Muntpariteit..	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Noteering te Rotterdam.

¹⁾ Particuliere opgave. ²⁾ Noteering van 26 Maart.

Data	Stockholm ¹⁾	Kopenhagen ¹⁾	Christiantia ¹⁾	Zwitserland ¹⁾	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
5 Apr. 1920	—	—	—	—	—	101 3/4
6 „ 1920	59.20	50.25	53.25	47.70	47.50	101 3/4
7 „ 1920	59.10	50.—	53.25	47.85	47.25	101 3/4
8 „ 1920	58.90	50.20	53.30	48.50	47.75	101 3/4
9 „ 1920	58.85	50.—	53.40	48.70	47.75	101 3/4
10 „ 1920	59.—	50.—	53.50	48.70	47.75	101 3/4
L'ste d. w. ¹⁾	58.50	49.50	52.50	47.55	47.—	101 3/4
H'ste „ „ ¹⁾	59.25	50.30	53.65	48.80	48.—	101 3/4
1 Apr. 1920	58.50	49.50	52.25	47.55	47.40	101 3/4
27 Mrt. 1920	58.25	49.90	51.30	47.40	48.25	101 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ¹⁾ Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in ffs. p. \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in ct. p. gld.)
10 April 1920	3.98.25	16.27	nom.	36 ³ / ₄
Laagste d. week	3.97.50	14.47	nom.	36 ³ / ₄
Hoogste „ „	4.05.50	16.27	nom.	36 ³ / ₄
1 Apr. 1920	3.93.50	14.57	nom.	36 ³ / ₄
27 Mrt. 1920	3.94.—	14.27	nom.	36 ³ / ₄
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ¹ / ₄

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	27 Mrt. 1920	3 April 1920	5-10 April Laagste	10 April Hoogste	10 April 1920
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. £	59 ⁷ / ₈	60 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	60	59 ¹ / ₄
Calcutta	£ p. rup.	2 ⁴ / ₈	2 ⁴ / ₁₆	2 ³ / ₁₂	2 ⁴ / ₁₂	2 ³ / ₁₁
Hongkong ..	id. p. \$	5/0	5/0	4/9	4/11	4/9
Lissabon	d. per Mil.	15 ¹ / ₂	15 ¹ / ₂	14 ¹ / ₂	16	15 ¹ / ₂
Madrid	Peset. p. £	22.17	22.26	22.05	22.38	22.27
*Montevideo ¹	d. per \$	61 ¹ / ₈	61 ¹ / ₈	59 ³ / ₈	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₈
Montreal ...	\$ per £	4.27	4.28 ¹ / ₂	3.34	4.36 ¹ / ₂	3.35
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	16 ¹⁸ / ₁₆	17	16 ⁹ / ₁₆	16 ⁷ / ₈	16 ¹⁰ / ₁₆
Rome	Lires p. £	78.50	81.25	81.—	100.—	97.—
Shanghai ..	£ p. tael	7/7 ¹ / ₂	7/6	6/9	7/5	7/0 ¹ / ₂
Singapore ..	id. p. \$	2/3 ⁷ / ₈	2/3 ⁷ / ₈	2/3 ³ / ₄	2/4	2/3 ⁷ / ₈
*Valparaiso..	d. p. peso	13 ¹⁰ / ₁₆	13 ³ / ₄	13 ³ / ₁₆	13 ⁷ / ₁₆	13 ³ / ₁₆
Yokohama ..	£ per yen	2/4 ¹ / ₄	2/4 ³ / ₄	2/4 ¹ / ₄	2/5	2/4 ³ / ₈

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York	
10 April 1920.....	69	120 ¹ / ₂	
1 „ 1920.....	72 ¹ / ₈	126 ¹ / ₂	
27 Maart 1920.....	71 ¹ / ₈	126	
20 „ 1920.....	72 ³ / ₈	126	
12 Apr. 1919.....	48 ⁷ / ₈	101 ¹ / ₈	
13 Apr. 1918.....	46 ¹ / ₄	93 ³ / ₈	
20 Juli 1914.....	24 ¹ / ₂	54 ¹ / ₈	

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 10 April 1920.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 189.819.242,25 B.-bk. „ 3.945.292,66 Ag.sch. „ 58.872.991,11	f 252.637.528,02
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 54.736.354,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		54.736.354,—
Beleeningen	H.-bk. f 82.255.447,52 ¹ / ₂ incl. vrsch. B.-bk. „ 12.587.724,51 in rek.-crt. Ag.sch. „ 101.782.046,84 ¹ / ₂ op onderp. f 196.625.218,88	
Op Effecten	f 190.925.818,88	
Op Goederen en Spec.	„ 5.699.400,—	196.625.218,88
Voorschotten a. h. Rijk	„ 18.058.561,52	
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.411.550,— Muntmat., Goud .. „ 578.104.908,24 ¹ / ₂ f 634.516.458,24 ¹ / ₂ Munt, Zilver, enz. „ 10.749.484,88 Muntmat., Zilver .. „	645.265.943,07 ¹ / ₂
Effecten	Bel.v.h. Res.fonds.. f 4.504.136,88 id. van ¹ / ₈ v. h. kapit. „ 3.901.012,74 ¹ / ₂	8.405.149,62 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	„ 3.312.000,—	
Diverse rekeningen	„ 44.270.742,26 ¹ / ₂	
	f 1.218.311.495,38 ¹ / ₂	
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.000.000,—	
Bankbiljetten in omloop	„ 1.049.692.735,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 1.747.206,77 ¹ / ₂	
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 119.269.072,98		119.269.072,98
Diverse rekeningen	„ 22.602.480,63	
	f 1.218.311.495,38 ¹ / ₂	

NED. BANK 10 April 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 410.608.709,11
Op de basis van ¹/₈ metaaldekking „ 176.466.906,16
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.053.043.545,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	35.735.073,37 ¹ / ₂	
Buitenlandsche wissels.....		762.155,—
Beleeningen		8.013.289,29
Goud	101.381,83	
Zilver	144.814,60 ¹ / ₂	
Bankbiljetten		5.287.430,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	34.123.810,19 ¹ / ₂	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
10 April 1920	634.516	10.749	1.049.693	121.016
3 „ 1920	634.415	10.605	1.054.980	87.177
27 Mrt. 1920	634.165	10.426	1.013.315	106.440
20 „ 1920	633.796	10.174	1.008.662	105.785
13 „ 1920	633.730	9.875	1.016.037	110.228
12 April 1919	667.070	8.851	1.020.674	90.518
13 April 1918	730.152	7.135	894.911	75.711
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
10 Apr. 1920	252.638	177.000	196.625	410.609	55
3 „ 1920	216.902	141.000	204.639	416.073	56
27 Mrt. 1920	195.898	122.000	201.154	420.124	58
20 „ 1920	205.562	131.000	191.721	420.566	58
13 „ 1920	220.113	145.000	191.182	417.837	57
12 Apr. 1919	140.327	94.000	200.495	453.290	61
13 Apr. 1918	36.597	—	111.694	542.401	76
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

1) Op de basis van ²/₈ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	3 April 1920	10 April 1920
Aan schatkestpromessen..	f 642.340.000,—	f 632.490.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 141.000.000,—	„ 177.000.000,—
Aan schatkestbiljetten ..	„ 58.909.000,—	„ 31.211.000,—
Aan zilverbons	„ 44.843.528,75	„ 45.597.228,25

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden
3 April 1920.....	***	***		407.500
27 Maart 1920.....	***	***		406.000
20 „ 1920.....	***	***		407.500
14 Febr. 1920.....	168.279	3.491	314.337	100.392
7 „ 1920.....	168.776	3.952	306.658	100.677
31 Jan. 1920.....	170.160	2.321	310.037	98.121
24 „ 1920.....	170.218	2.444	310.062	98.601
5 April 1919.....	127.009	10.530	211.469	123.992
6 April 1918.....	91.831	20.007	182.072	58.908
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
3 Apr. 1920		216.500		***	105.500	***
27 Mrt. 1920		211.000		***	96.750	***
20 „ 1920		213.500		***	93.750	***
14 Febr. 1920	15.661	14.210	159.783	50.351	88.983	41
7 „ 1920	14.980	14.498	154.318	50.684	91.476	42
31 Jan. 1920	14.691	13.035	165.579	48.662	91.047	42
24 „ 1920	14.374	12.958	158.954	53.178	91.123	42
5 Apr. 1919	8.500	20.832	78.731	8.515	70.880	41
6 Apr. 1918	8.343	32.980	68.555	25.050	63.900	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van ²/₈ metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
21 Febr. 1920 ..	1.049	1.664	934	1.751	269
14 „ 1920 ..	1.048	1.622	1.006	1.645	310
7 „ 1920 ..	1.047	1.597	1.111	1.620	262
31 Jan. 1920 ..	1.046	1.544	1.205	1.618	237
8 Febr. 1919 ..	934	1.733 ²⁾	1.320	1.800	304
9 Febr. 1918 ..	609	1.250	923	1.094	505
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 277 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
7 Apr. 1920	112.145	106.811	335.372	28.500	313.370
31 Mrt. 1920	112.172	105.271	340.700	28.500	321.180
24 „ 1920	115.783	101.137	326.572	28.000	307.581
17 „ 1920	113.270	101.172	326.259	28.500	307.378
9 Apr. 1919	85.090	74.957	335.325	28.500	318.068
10 Apr. 1918	60.436	47.881	—	—	—
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
7 Apr. '20	59.049	93.550	24.978	133.708	23.784	15,—
31 Mrt. '20	20.412	109.524	36.248	100.922	25.351	18,49
24 „ '20	48.395	91.143	19.763	131.757	33.097	21,84
17 „ '20	42.060	91.954	18.419	133.031	35.548	23,50
9 Apr. '19	58.031	77.624	30.309	116.292	28.582	19,50
10 Apr. '18	56.868	102.069	40.078	132.194	31.005	18,—
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹⁾ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
31 Mrt. '20	1.134.338	1.091.453	13.720.502	45.169.780	34
22 „ '20	1.128.187	1.077.363	13.611.450	43.347.112	34
15 „ '20	1.123.258	1.091.363	13.332.490	42.504.635	34
7 „ '20	1.118.082	1.091.374	13.031.027	41.648.351	34
31 Mrt. '19	1.915.993	1.906.690	6.732.155	25.490.489	34
31 Mrt. '18	2.526.876	2.408.530	1.546.759	11.977.807	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
31 Mrt. 1920	44.575.764	18.498.429	27.786.800	13.935.100
22 „ 1920	40.460.938	14.528.865	26.645.200	13.572.600
15 „ 1920	40.332.452	14.432.740	26.094.500	13.295.100
7 „ 1920	40.254.480	13.352.693	25.866.500	12.994.200
31 Mrt. 1919	30.177.273	14.502.943	17.872.600	6.724.800
31 Mrt. 1918	16.034.259	9.029.669	—	1.531.500
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
7 Feb. '20 ¹⁾	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 „ '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
8 Apr. '20	5.585.259	1.978.278	243.948	707.089	25.300.000
1 „ '20	5.584.884	1.978.278	245.409	588.534	25.700.000
25 Mrt. '20	5.584.026	1.978.278	247.158	664.041	26.300.000
18 „ '20	5.583.113	1.978.278	248.763	725.038	26.300.000
10 Apr. '19	5.545.014	1.978.308	311.425	789.655	22.150.000
11 Apr. '18	5.376.311	2.037.108	255.133	1.221.420	15.100.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2.171.012	572.074	1.804.891	37.507.306	3.204.188	462.079	
2.258.287	574.991	1.758.502	37.334.354	3.336.651	530.004	
1.177.641	576.782	1.570.426	37.568.965	3.512.652	526.343	
1.670.418	579.376	1.584.361	38.160.008	3.384.788	110.412	
924.743	931.967	1.232.172	33.998.163	2.879.581	41.185	
1.583.266	1.100.825	1.128.573	26.086.784	3.296.955	57.184	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitl. saldi	Beleening van buitl. oorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
8 Apr. '20	358.744	84.955	480.000	728.905	4.991.765	1.287.634
1 „ '20	358.167	84.955	480.000	698.597	5.055.661	1.275.774
25 Mrt. '20	357.974	84.955	480.000	652.986	4.947.095	1.433.068
18 „ '20	356.566	84.955	480.000	618.162	4.900.500	1.567.744

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitl.		
12 Mrt. '20	1.936.364	1.261.956	112.781	120.366	3.039.750
5 „ '20	1.937.077	1.254.761	112.822	117.553	3.030.010
27 Febr. '20	1.966.836	1.261.543	112.822	116.379	3.019.984
20 „ '20	1.969.814	1.259.881	112.822	65.626	2.977.124
14 Mrt. '19	2.129.534	1.289.878	5.829	67.203	2.503.095
15 Mrt. '18	1.793.243	890.714	52.500	58.950	1.406.228

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
12 Mrt. '20	2.927.618	2.616.036	90.871	42,5	47,0
5 „ '20	2.922.542	2.652.097	90.966	42,6	47,1
27 Febr. '20	2.984.878	2.911.302	90.702	42,5	47,1
20 „ '20	2.890.227	2.815.450	90.531	42,7	47,4
14 Mrt. '19	2.148.502	2.452.462	81.562	51,1	63,0
15 Mrt. '18	840.732	1.833.275	73.886	63,3	—

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
5 Mrt. '19	807	15.813.379	1.403.512	14.143.082	2.557.143
27 Febr. '20	805	15.727.448	1.408.357	14.019.430	2.523.754
20 „ '20	805	15.790.044	1.399.137	13.986.000	2.511.464
13 „ '20	804	15.714.921	1.398.371	14.208.753	2.500.862
7 Mrt. '19	771	14.121.994	1.262.249	12.215.728	1.641.631
8 „ '19	682	11.928.372	1.164.890	11.190.614	1.395.667

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 12 April 1920.

De week na de Paaschvacantiedagen heeft voor de verschillende beurzen geen overeenstemmende tendens gebracht. De politieke gebeurtenissen eenerzijds, de verhoudingen op de geldmarkt aan den anderen kant, hebben den toon aangegeven en deze is niet door alle markten op gelijke wijze overgenomen. Teekenend is in de eerste plaats de beurs te Berlijn geweest. Ondanks de verwikkelingen in het Roergebied en de daaruit gevolgde bezetting door Fransche troepen van Frankfurt a/Main en andere plaatsen, hebben de Duitsche markten eerder een vaste stemming te aanschouwen gegeven, met uitzondering dan van de z.g. „valuta“-waarden, die een zeer scherpe reactie hebben vertoond, in verband met de hoogere waardeering van het Duitsche betaalmiddel in het buitenland. Doch aan den anderen kant was deze hoogere waardeering directe aanleiding tot het ontstaan van een zeer optimistische houding, welke nog in de hand werd gewerkt, toen bleek, dat de gestie van Parijs niet door alle Geallieerden even gunstig werd opgevat. Berlijn heeft deze week voornamelijk op het compas van Amerika gezeild. Vanuit Wallstreet werden iederen dag hoogere koersen voor de Mark geseind, terwijl tegelijkertijd de Fransche Franc een zeer heftigen terugslag vertoonde. Over het geheel werd hierin gezien een afkeuring der Fransche politiek door de groote en machtige geld-instituten van de New Yorksche beurs, waaruit weer geconcludeerd werd, dat de bezetting van de Duitsche steden van zeer tijdelijken aard zou blijken te zijn. In de eerste plaats konden hiervan de vaste-rente dragende papieren profiteren, doch ook de overige fondsen waren alle uiterst vast gestemd.

Zooals reeds gezegd, vormden hierop een uitzondering de valuta-fondsen, in verband met de scherpe verbetering van den Markenkoers. De reacties hier werden met honderden procenten tegelijk bereikt, doch de algemeene tendens werd door deze gebeurtenissen niet aangetast, daar men algemeen er van overtuigd was, dat in laatstgenoemde reactie eerder een gunstig symtoom te vinden was.

Daarentegen is de beurs te Parijs sterk onder den indruk geweest van de lagere waardeering van het Fransche betaalmiddel, terwijl overigens ook de disconto-verhoging van de Banque de France een zeer slechte uitwerking heeft gehad. Dit laatste is vermoedelijk geschied, om vreemde saldi zoo lang mogelijk te Parijs te houden, waardoor men eenerzijds den wisselkoers trachtte te steunen, anderzijds de voor de aflossing van de Anglo-French Loan (in October a.s.) benodigde gelden hoopte te vinden. Tot nu toe is noch het één noch het ander geschied, hetgeen niet heeft nagelaten de beurs pessimistisch te stemmen. Ook heeft het natuurlijk een slechten invloed gehad, dat de Geallieerden, met uitzondering van België, zoo weinig enthousiast tegenover de bezetting van een gedeelte van Duitschland zich hebben gesteld. Bovendien toont het Fransche budget een gapend tekort aan, waarvoor de dekking uiterst moeilijk kan worden gevonden, temeer, waar men zich in Regeeringskringen nog voorstelt een zeer belangrijke bijdrage in het deficit te erlangen uit de schadeloosstelling, door Duitschland te betalen. In ernstige financiële kringen echter staat men tegenover dit laatste zeer sceptisch en zou men de voorkeur geven aan drastische belastingvoorschriften, die vermoedelijk wel op grooten tegenstand in het land zouden stuiten, doch die in ieder geval dit voordeel zouden brengen, dat zij de Fransche financiën op gezonder basis zouden stellen. Waar hiervan voorloopig echter geen sprake is, bleef de beurs in een ongeanimeerde houding volharden.

Te Londen is de tendens wel niet flauw geweest, doch de algemeene stemming kon toch niet opgewekt worden genoemd, ondanks het feit, dat de Pondenkoers zich op een vrij hoog niveau stabiel heeft kunnen handhaven. Men vreest echter, dat dit niet zoo lang meer zal kunnen duren, wijl genoemde stabilisatie tot nu toe voornamelijk het gevolg is geweest van belangrijke goud-exporten en hiermede niet voortdurend kan worden voortgegaan. Men beproeft dan ook thans reeds ander exportmateriaal te verkrijgen door het opkopen van Amerikaansche fondsen, hetgeen echter geheel vrijwillig kan geschieden, zoodat het de vraag is, of hieruit een voldoende bedrag bijeen kan worden verzameld. Een succes in dezen vooropgesteld, heeft de beurs echter toch ongunstig op dit plan gereageerd, omdat de vrije handel in ieder geval hierdoor zou worden getroffen. Als geheel echter kon de markt in de achter ons liggende dagen niet bepaald ongeanimeerd worden genoemd.

Te New York was de stemming over het algemeen gunstig. Zeer hoopvol is men gestemd ten aanzien van de hangende plannen tot vermindering van de belastingen,

hoewel men vreest, dat hieruit een ontreding van den algemeen financiële toestand zou kunnen voortvloeien. Op dit oogenblik echter vat de beurs dit nog niet zoo ernstig op en ziet men slechts den goeden kant van de zaak. Ook de algemeene industriële toestand in het land werkt stimulerend op den ondernemingslust, temeer, waar de geldkoersen zeer sterk teruggelopen zijn en „call-money“ vrij ruim verkrijgbaar was tot ongeveer 6 pCt. De juist aangevangen staking van een deel van het spoorwegpersoneel werd ook zeer kalm opgevat.

Te onzent hebben inheemsche staatsfondsen slechts weinig de aandacht getrokken. De variaties bewogen zich meestal binnen zeer enge grenzen; het was een uitzondering, wanneer de verschillen boven fracties van procenten uitgingen. Hetzelfde was het geval voor de buitenlandse soorten; alleen Russische waarden bleven in eenigszins betekenende mate aangeboden, zoodat hier iets grootere nadeelige verschillen te constateeren zijn geweest.

	6 Apr.	9 Apr.	12 Apr.	Rijzing of daling.
6 % Ned. W. Sch.	86 ¹⁵ / ₁₆	86 ⁹ / ₁₆	86 ¹ / ₂	— ⁷ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	83 ¹ / ₂	83 ¹¹ / ₁₆	83 ⁹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 % „ „ „ 1916	74 ¹⁵ / ₁₆	73 ¹ / ₂	73 ¹⁵ / ₁₆	— 1
3 ¹ / ₂ % „ „ „	61 ¹ / ₈	62	61 ⁹ / ₈	+ ¹ / ₄
3 % „ „ „	54	53 ¹ / ₂	53 ⁷ / ₈	— ¹ / ₈
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S. . . .	46 ¹¹ / ₁₆	46 ¹ / ₄	46 ¹ / ₄	— ⁷ / ₁₆
5 % Oost-Indië 1915	92 ¹ / ₄	92 ¹ / ₈	92 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
4 % Hongarije Goud	9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	—
4 % Oostenr. Kronenrente	6 ¹¹ / ₁₆	6 ¹¹ / ₁₆	7 ¹ / ₄	+ ⁹ / ₁₆
5 % Rusland 1906	13	14	14	+ 1
4 ¹ / ₂ % Iwagorod Dombro . . .	14 ¹⁵ / ₁₆	13 ³ / ₄	12 ³ / ₄	— 2 ³ / ₁₆
4 % Rusland Cons. 1880	12 ³ / ₈	12 ³ / ₈	12 ¹ / ₈	— ¹ / ₄
4 % Rusl. bij Hope & Co.	13 ¹ / ₂	14 ¹ / ₄	15 ¹ / ₄	+ 1 ³ / ₄
4 % Servië 1895	18	19	19	+ 1
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 . . .	56 ⁷ / ₈	56 ⁷ / ₈	56 ⁷ / ₈	—
4 % Japan 1899	54	54	54	—
4 % Argentinië Buitenl. . . .	48	48 ¹ / ₂	—	—
5 % Brazilië 1895	51 ¹ / ₈	51 ¹ / ₈	51 ¹ / ₈	—
5 % „ 1913	51 ³ / ₄	—	—	—

Daarentegen hebben de locale afdelingen in ruime mate de aandacht getrokken. De beweging voor suikerwaarden, die hier ter plaatse de vorige week reeds kon worden geconstateerd; heeft verderen voortgang gemaakt en vrijwel alle betrokken waarden hebben hiervan kunnen profiteren. De hausse werd voornamelijk gestimuleerd door de berichten omtrent hooge suikerprijzen voor het Indische product en door de overweging, dat deze prijzen voor de eerste jaren nog wel gehandhaafd zullen kunnen worden, gezien de geringe productie van Europeesche en andere bietsuiker. Niet alleen de courante soorten, als Handelsvereniging „Amsterdam“, Cultuur Maatschappij der Vorstenlanden, Javasche Cultuur Maatschappij, enz., konden zeer veel hoogere prijzen bedingen, ook de gewoonlijk minder ruim verhandelde waarden werden tot stijgende prijzen uit de markt genomen. In dit verband dienen te worden gereleveerd aandeelen Tjoekir, Sentanen Lor, Kaliredjo, Poerworedjo, enz. Op een enkelen beursdag trad wel eens een geringe inzinking in, doch tegen het slot der berichtperiode werden de hoogste prijzen betaald; de markt sloot in uiterst geanimeerde tendens.

Naast deze rubriek heeft de markt voor handelsondernemingen sterk de aandacht getrokken. Een tijdlang zijn deze nogal verwaarloosd geweest, doch onder den invloed van den hausse-tendens voor suikerwaarden zijn ook deze aandeelen wat meer op den voorgrond getreden. Vooraan stonden weder aandeelen Compania Mercantil Argentina, hoewel de opgewekte stemming voor dit fonds slechts verband hield met geruchten omtrent hooge dividend-uitkeering. Daarnaast echter vonden aandeelen Van Nierop, Tels, v. d. Linde Teves & Stokvis, enz. alle goede belangstelling.

Ook Indische credietwaarden werden hooger gewaardeerd, met name aandeelen Nederlandsche Handel-Maatschappij en Nederlandsch Indische Handelsbank.

Van de overige Cultuurmarkten dienen hier te worden genoemd tabaksaandeelen, waarop plotseling weer de aandacht is gevallen door de transactie der Deli-Batavia Tabak Maatschappij, die de Amsterdäm-Deli Tabak Maatschappij heeft overgenomen. Hierbij kwam het feit, dat de verbetering van den Markenkoers perspectieven opende voor nieuwe aankopen voor Duitsche rekening, hetgeen bij een zeer kleine markt voor de toonaangevende soorten zeer belangrijke verbeteringen ten gevolge heeft gehad.

De rubberafdeling was eenigszins in reactie, doch werd ten slotte toch ook medegesleept door de algemeen opgewekte stemming. Voordeelige verschillen kunnen echter niet worden aangetoond, daar de verbetering van de laatste dagen

juist voldoende was, om de voorgaande reacties te nivel-
leeren.

De *binnenlandsche industrieele* fondsen hebben veel van de interesse, die er korten tijd geleden voor werd betoond, moeten inboeten. Vooral aandelen Philips Gloeilampenfabrieken hebben een vrij groot nadeelig verschil geboekt, hetgeen echter in vergelijking met de voorafgaande rijzing nog slechts zeer matig kan worden genoemd.

De *petroleummarkt* heeft sterk de aandacht getrokken door de heftige bewegingen, die in Geconsolideerde Hollandische Petroleum-aandelen te constataren zijn geweest. Plotse-
ling heeft dit fonds een sensationele rijzing te aanschouwen gegeven, gebaseerd op geruchten, dat een bonus te verwachten zou zijn. Bevestiging dienaangaande is tot nu toe niet verkregen, doch waar het fonds een uiterst geliefd object voor de speculatie vormt, behoeft het geen verwondering te wekken, dat deze geruchten gretig werden opgenomen en dienden tot een verder opvoeren van het koerspeil. De plotselinge hausse heeft eenige kleinere firma's in moeilijkheden gebracht; dekkingsaankopen, voor rekening dier firma's geëffectueerd, hebben de rijzing nog eenigszins gestimuleerd. Aandelen Koninklijke Petroleum Mij. bewogen zich veel kalmer en werden veelal bestuurd door de zaken, die de arbitrage hierin ondernam. Het aan onze beurs nieuw geïntroduceerde fonds, aandelen Mexican Eagle Company hebben een koel onthaal gevonden; de handel hierin is tot nu toe onbetekenend gebleven.

	6 Apr.	9 Apr.	12 Apr.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	186 1/2	186 3/4	186 3/4	+ 1/4
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	223 1/2	225 3/8	230	+ 6 1/2
Rotterd. Bankvereniging	143	143 3/4	143 7/8	+ 7/8
Amst. Superfosfaatfabriek.	136 1/4	135 7/8	136	- 1/4
Van Berkel's Patent	128	129 1/2	129	+ 1
Insulinde Oliefabriek	233 1/2	242 3/4	241	+ 7 1/2
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	100	99 5/8	99 7/8	- 1/8
Ned. Scheepsbouw-Mij.	151 1/4	145	149	- 2 1/4
Philips' Gloeilampfabriek	609	560	561	- 48
R. S. Stokvis & Zonen	638 1/2	640 1/2	647	+ 8 1/2
Vereenigde Blikfabrieken	143 1/2	139 1/2	139 1/2	- 4
Compania Mercantil Argent.	298	303 1/4	309	+ 11
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	297 3/4	302 1/2	324 1/2	+ 26 3/4
Handelsver. Amsterdam	699	718	765	+ 66
Holl. Transatl. Handelsver.	106	106 1/2	107 1/2	+ 1 1/2
Linde Teves & Stokvis	200	205	210	+ 10
Van Nierop & Co's Handel-Mij	197 1/2	200	205	+ 7 1/2
Tels & Co's Handel-Mij	157	156	159	+ 2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	250	277 1/2	281 1/4	+ 31 1/4
Kon. Petroleum-Mij.	867 1/2	869 3/4	872 1/2	+ 5
Orion Petroleum-Mij.	52 3/4	63	60 1/4	+ 7 1/2
Steaua Romana Petr.-Mij.	124 3/4	130 1/4	135 1/4	+ 10 1/2
Amsterdam-Rubber-Mij.	233 1/2	227	233 1/2	- 6 1/2
Nederl.-Rubber-Mij.	118 1/2	118 1/2	118 1/2	-
Oost-Java-Rubber-Mij.	377	355	374	- 3
Deli-Maatschappij	454	456	481	+ 27

	6 Apr.	9 Apr.	12 Apr.	Rijzing of daling.
Medan-Tabak-Maatschappij	230	237 1/2	260	+ 30
Senembah-Maatschappij	441	443 1/2	460	+ 19

De *scheepvaartmarkt* was aanvankelijk zeer opgewekt, vooral na de afwijzing der arbitrage door de werkgevers-organisaties. Spoedig is hierin echter een verslapping gekomen, vooral toen de emissie van aandelen „Hollandsch Eigendom van aandelen Hollandsche Stoomboot Mij.” werd geannonceerd. Tegen het slot bewogen zich de koersen van de meeste scheepvaartwaarden op een aanzienlijk lager niveau, waarbij toch nog zeer opmerkelijke voordeelige verschillen te constataren zijn.

	6 Apr.	9 Apr.	12 Apr.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	509 1/2	510 1/2	501	- 8 1/2
„ „ „ gem. eig.	502 1/2	499	495	- 7 1/2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	267 1/2	285	285	+ 17 1/2
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	165	172	172 1/4	+ 7 1/4
Hollandsche Stoomboot-Mij.	254	268 1/4	243	- 11 *
Java-China-Japan-Lijn	347 1/2	370	347 1/2	-
Kon. Hollandsche Lloyd	199	200	200	+ 1
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	245 1/2	242	240 1/2	- 5
Kon. Paketvaart-Mij.	251 1/2	252 1/2	262	+ 10 1/2
Maatschappij Zeevaart	358	359	365	+ 7
Nederl. Scheepvaart-Unie	297 3/8	304 3/4	305	+ 7 3/8
Nievelt Goudriaan	610	630	635	+ 25
Rotterdamsche Lloyd	315 1/2	315	318	+ 2 1/2
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	333	365	365	+ 32
„ „ „ Nederland”	367 1/4	367 1/2	369 1/2	+ 2 1/4
„ „ „ Noordzee”	159	155	152 1/8	- 6 7/8
„ „ „ Oostzee”	343	356	367	+ 24

*) Ex claim.

De *Amerikaansche markt* was kalm, doch in overeenstemming met Wallstreet, over het geheel vast.

	6 Apr.	9 Apr.	12 Apr.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	156	159 15/16	159 15/16	+ 3 15/16
Anaconda Copper	139 1/4	141	139 3/4	+ 1/2
Un. States Steel Corp.	112 11/16	113 1/4	113 3/4	+ 1 1/16
Atchison Topeka	90 1/2	91 3/8	91	+ 1/2
Southern Pacific	108 1/4	107 7/8	107 1/8	- 1 1/8
Union Pacific	131 1/2	129 3/4	129 3/16	- 2 5/16
Int. Merc. Marine afgest.	42	43 1/8	44	+ 2.
„ „ „ prefs.	165 1/2	166 1/4	166 1/8	+ 5/8

De *geldmarkt* bleef, ondanks den ruimen omvang der affaires, ruim; geld op prolongatie circa 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

13 April 1920.

De opwaartsche beweging der tarweprijzen zoowel in de Vereenigde Staten als in Argentinië heeft zich in de afgelopen week voortgezet. Slechts een enkelen dag was de

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe New York	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei
10 Apr. '20	303	167 1/2	95 3/4	19,80	10,10	28,45
5 „ '20	289	165 1/4	91 3/4	19,20 ^{a)}	9,00 ^{a)}	29,25 ^{b)}
10 Apr. '19	226	156 3/4	67 3/8	11,05	5,45	19,65
10 Apr. '18	220	127 3/8	90 3/8 ^{c)}	12,85	5,70	22,95
10 Apr. '17	206 3/4	127 3/4	63 3/8	13,90	10,25	21,30
20 Juli '14	82 ^{d)}	56 3/8 ^{d)}	36 1/2 ^{d)}	9,40 ^{a)}	5,38 ^{a)}	13,70 ^{a)}

^{a)} per Dec. ^{b)} per Sept. ^{c)} per April.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	12 April 1920	5 April 1920	12 April 1919
Tarwe	84,50	—	—
Rogge (No. 2 Western)	27,75	26,25	—
Mais (La Plata)	385,—	355,—	—
Gerst (48 lb. feeding)	450,—	450,—	—
Haver (38 lb. white cl.)	22,—	22,—	—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad)	225,—	230,—	—
Lijnzaad (La Plata)	850,—	880,—	—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 100 K.G. ³⁾ p. 2000 K.G. ⁴⁾ per 100 K.G. ⁵⁾ p. 1000 K.G. ⁶⁾ p. 1960 K.G.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	5-16 April 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tjdoak 1919	5-16 April 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tjdoak 1919	1920	1919
Tarwe	6.621	96.482	143.982	—	26.584	5.970	123.066	149.952
Rogge	—	—	—	—	—	5.840	—	5.840
Boekweit	—	2.500	—	—	—	—	2.500	—
Mais	3.923	92.740	15.572	—	18.465	—	111.205	15.572
Gerst	—	4.099	23.290	—	—	3.450	4.099	26.740
Haver	800	13.544	85.289	—	—	—	13.544	85.289
Lijnzaad	252	6.170	—	—	4.743	—	10.913	—
Lijnkoek	—	20.758	2.804	—	1.406	—	22.164	2.804
Tarwemeel	—	5.779	140.976	—	—	29.195	5.779	170.171
Andere meelsoorten	—	3.198	99.683	—	100	616	3.298	100.299

notering te Buenos Aires lager, doch den volgenden dag zette de hausse-beweging met verdubbelde woede in. Grootte hoeveelheden worden dagelijks verhandeld. Ongetwijfeld wordt hierbij gespeculeerd, doch in hoofdzaak is toch wel de groote vraag voor export de oorzaak van de stijging. De verschepingen n.l. waren in de afgelopen week zeer groot en de hoeveelheid, die sinds 1 Januari verscheept is, is van dien aard, dat er geen sprake van is, dat men met een gedeelte van den oogst zal blijven zitten. Integendeel men zal niet kunnen volhouden het heele jaar op deze wijze met verschepen voort te gaan. Daarentegen zijn de verschepingen van Noord-Amerika zeer gering zonder dat dit evenwel aldaar een flauwe stemming teweegbrengt aangezien de berichten van den nieuwen oogst niet zeer gunstig blijven. Het export-saldo van de Vereenigde Staten zal in ieder geval in het a.s. seizoen aanmerkelijk minder bedragen dan in het vorige en het is te hopen, dat de voorjaarstarwe in de Staten en in Europa een goed rendement zal geven.

De weersomstandigheden zijn overigens in Europa uitstekend geweest, terwijl ook Argentinië wederom zeer gunstige berichten zendt betreffende den nieuwen maïsoogst. Doch ook de maïsprijzen zijn aanmerkelijk hooger zonder dat hier-teenover een evenredige exportvraag staat. De verschepingen zijn weliswaar van tamelijken omvang, doch deze bestaan voor een niet onbelangrijk gedeelte uit de oude voorraden, die de Engelsche Regeering vroeger gekocht heeft. De Regeering heeft in Engeland bekend doen maken, dat haar voorraden aan stoomende en ladende maïs ongeveer 230.000 ton bedragen, een hoeveelheid, die zeer groot te noemen is, wat een flauwe markt tengevolge heeft gehad. Ten slotte toonen de prijzen toch weer aanmerkelijke verbetering aan hetgeen evenwel slechts een flauwe weerspiegeling is van de prijsverhoging in Argentinië. De vrachtenmarkten zijn over het algemeen zeer flauw gestemd geweest, wat aanvankelijk verlaagde prijzen in Europa tot gevolg heeft gehad. De stijging der prijzen in de Europeesche landen is evenwel meer dan evenredig geweest, terwijl bovendien ten slotte de vrachten wederom eene vastere tendens vertoonen.

In lijnzaad blijft de dispariteit tusschen Europa en Argentinië bestaan. Lijnzaad onderweg naar Engeland wordt ver beneden Argentijnsche waarde verhandeld. Nieuwe zaken komen bijna niet tot stand, terwijl op het oogenblik Noord-Amerika ook weinig interesse vertoont.

Nederland. De staking duurt voort en slechts een enkele boot kon in de afgelopen week worden gelost. Maïs werd tot stijgende prijzen verhandeld, terwijl het aanbod steeds afneemt. De prijzen van rogge gingen ook steeds omhoog in overeenstemming met de prijzen in Noord-Amerika. Haver en gerst zijn vrijwel nominaal. De Regeering schijnt haar voorraad van ca. 25.000 ton cocoskoeken naar Duitschland verkocht te hebben met credit. Niettegenstaande dit, is de vraag voor dit artikel niet vermeerderd en lijnkoeken zijn traag gestemd. Lijnzaad nominaal met bijna geen vraag en evenmin eenig aanbod van betekenis.

SUIKER.

Het weder der afgelopen week was over het algemeen zeer gunstig voor de veldwerkzaamheden in de verschillende bietsuikercentra.

In Duitschland werd de reeds lang noodzakelijke verhoging van den witsuikerprijs eindelijk goedgekeurd en is deze met ingang van 1 April gebracht op Mk. 135.— per 50 K.G. Hoe lang het echter voor raffinadeurs mogelijk zal zijn om bij de steeds stijgende onkosten voor dezen prijs te blijven werken, valt nog niet te bezien, doch vreest men, dat het al spoedig zal blijken, dat de prijzen weder te laag zullen zijn.

De zichtbare voorraden zijn volgens F. O. Licht:

	1920	1919	1918	
Duitschland 1 Sept. ¹⁾	217.798	290.278	322.991	tons
Oostenrijk 1 " ¹⁾	230.000*	200.000*	250.000*	"
Frankrijk 1 " ¹⁾	7.891	10.416	26.680	"
België 1 " ¹⁾	28.000	42.000	51.000	"
Nederland 15 Maart ..	72.125	71.679	122.159	"
Engeland 1 " ..	320.074	311.466	208.570	"
Totaal Europa	875.888	925.839	981.400	tons
V. S. v. N. A. 11 Maart..	125.361	85.909	91.095	"
Cubahavens 6 " ..	420.824	587.329	650.869	"
Totaal	1.422.073	1.599.077	1.723.364	tons

¹⁾ '19/18/17. * Raming.

De groote rijzingen, die de Amerikaanse markt de afgelopen week te zien gaf — Spot Centrifugals zijn met

groote sprongen van 13.67 c. op 17.30 c. gekomen — heeft niet nagelaten op alle suikermarkten een vaste, deels opgewonden stemming te verwekken. De verminderde taxaties van den Cubaoogst (Guma raamt dezen thans op 3.900.000 tons) zijn hieraan niet vreemd.

Ook de Java markt raakte onder den invloed dezer zeer vaste stemming en werden aldaar tweedehandsch partijen tot vlug oplopende prijzen verhandeld. Amerika interesseert zich op het oogenblik ook voor Javasuiker en werd reeds het een en ander voor deze destinatie afgesloten. Uit de eerste hand kwamen geen afdoeningen tot stand, daar de V. J. P. slechts op restant-oogst-conditions — dus zonder gegarandeerde kwantums — wil verkoopen, waarvoor koopers echter niet te vinden zijn.

De laatste afdoening van Cuba suiker uit New York luidde 14¼ c. f.o.b., doch zal de notering thans ongetwijfeld hooger zijn.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals	
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.i.f.		
			Juni	Juli/Aug.	April/Mei	
9 Apr. '20	f —	Sh. 84/-	Sh. —	Sh. —	Sh. 85/-	\$ cts. 1)
2 " '20	" —	84/-	69/-	68/-	85/-	13,67
9 Apr. '19	" —	64/9	29/3	26/6	—	7,28
9 Apr. '18	" —	53/9	13/6	—	—	5,92
21 Juli '14	" 11 ¹¹ / ₃₂	18/-	—	—	—	3,28

¹⁾ 15,55 a 16;05.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	12 Apr. '20	5 Apr. '20	29 Mrt. '20	12 Apr. '19	12 Apr. '18
New York voor Middling ..	43,— c	42,— c	41,50 c	28,35 c	33,30 c
New Orleans voor Middling	41,50 c	41,25 c	40,50 c	26,25 c	34,— c
Liverpool voor Middling	28,87 d	29,24 d	29,24 d	17,88 d ¹⁾	24,91 d

¹⁾ Noteering van 11 April 1919.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 9 April '20	Overeenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	3744	2872	3026
" Atlant. Havens	2624	1767	2320
Uitvoer naar Gr. Britannië	2662	1646	1779
" " 't Vasteland.	2586	1839	1289
" " Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	9 April '20	11 April '19	12 April '18
Amerik. havens.....	1213	1246	1506
Binnenland.....	1134	1437	1185
New York	?	79	147
New Orleans	?	413	435
Liverpool	1114	497	463

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 31 Maart 1920.

Prijzen van Amerikaansche katoen fluctueeren bijna dagelijks, vooral in verband met de steeds afwisselende weerberichten. Over het algemeen verwacht men lagere prijzen, daar de sterlingkoers in Amerika wel geregeld beter zal worden. Noteeringen in Liverpool zijn gedurende de afgelopen week ruim 1 d. gedaald, terwijl de stemming zeer kalm blijft. Ook prijzen van Egyptische katoen zijn weer wat lager.

De verbetering in de prijzen van Amerikaansche garens heeft zich niet gehandhaafd en over het algemeen zijn deze thans wat lager. De werklieden hebben om een verhoging van 60 pCt. op de tegenwoordige loonen gevraagd, doch spinners hadden daarop wel eenigszins gerekend. De vraag van de binnenlandsche weverijen is deze week ook gering, gedeeltelijk tengevolge van de Paaschdagen. Voor export is ook weinig gedaan, behalve eenige flinke partijen 30er ring voor Bombay en 40er ongebleekt voor Calcutta, welke laatste

markt in langen tijd geen ongebleekte garens had gekocht. De vraag van het Vasteland is geheel oubeteekenend. Egyptische garens blijven kalm, doch prijzen zijn zeer vast en ondervinden bijna geen invloed van de groote fluctuaties in de ruwe katoen.

Zooals gewoonlijk voor de feestdagen is de markt voor manufacturen vrijwel zonder eenige beteekenis. De stemming is vast, maar men zal toch wel geen nieuwe zaken van beteekenis kunnen verwachten, voor de loonkwestie behoorlijk geregeld is. Over het algemeen is de stemming vol vertrouwen en meent men, dat de voorraden op de verschillende overzeesche markten niet groot zijn, zoodat men voorloopig geen lagere prijzen verwacht.

	24Maart 31Maart	24Maart 31Maart
Liverpoolnoteeringen (loco)	T.T.op Indië	2/4 1/8 2/4
F.G.F. Sakellaridis	85,00 83,00	T.T.op Hongkong 5/2 4/11
G.F. No. 1 Oomra	17,80 17,35	T.T.op Shanghai 7/8 7/4

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Na de feestweek is de huidenmarkt in een vrij onzekere stemming gekomen, wat hoofdzakelijk veroorzaakt is door de enorme daling in de Fransche valuta, zoodat de pariteit in de Engelsche en Amerikaansche noteeringen een belangrijk verschil oplevert met de noteeringen in Francs.

Deze onzekere positie maakt de zaken niet alleen moeilijker, maar doet de koopers afschrikken om iets te ondernemen, zoodat niet veel zaken tot stand gekomen zijn. Noord-Amerika is ook flauwer gestemd, alleen de La Plata-markt houdt zich. Naar wij vernemen, komen er eerstdaags 10.000 Liebig huiden aan de markt.

Inlandsche huiden: kalm; in Duitschland schijnt men zich, in weerwil van de rijzing in de valuta, nog niet hiervoor te interesseeren. Houders vragen echter prijzen, die teveel rekening houden met de stijging der Deutsche valuta.

Kalfsvellen: flauwer.

Looi stoffen: vast. Loco Quebracho wordt voor f 63 gedaan. Offerten op levering luiden f 61.

10 April 1920.

KOFFIE.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 April 1920, in duizenden balen.

	1920	1919	1918	1917	1916
Voorraad in Europa ..	2.042	684	2.461	3.474	3.389
Stoomend { Brazilië ..	531	1.984	163	744	936
{ Oost-Indië ..	—	107	?	?	180
n. Europa { Ver. Staten	—	—	—	—	7
	3.573	2.775	2.624	4.218	4.512
Voorraad Ver. Staten	1.528	1.363	2.100	2.948	1.782
Stoomend { Brazilië ..	681	601	414	405	654
{ Oost-Indië ..	?	?	?	?	3
Ver. Staten	4.782	4.739	5.138	7.571	6.951
Voorraad in Rio	310	713	735	254	325
" " Santos ..	3.059	6.314	6.178	1.889	1.634
" " Bahia ..	23	33	80	32	24
Totaal	8.174	11.799	12.131	9.746	8.884
Op 1 Maart	8.737	11.641	12.557	10.298	9.310
	1919	1918	1917	1916	1915
Op 1 Juli	10.336	11.702	7.778	7.091	7.538

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
10 April 1920	317.000	10.350	2.836.000	3)	16 7/16
3 .. 1920	329.000	1)	2.990.000	3)	4)
27 Mrt. 1920	333.000	11.100	3.262.000	4)	16 27/32
10 April 1919	598.000	11.175	3.234.000	13.300	13 7/16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
10 April 1920....	53.000	1.991.000	30.000	3.717.000
10 April 1919....	30.000	1.358.000	135.000	6.211.000

1) Feestdag. 2) Nominaal 15 200 tot 14.200.

3) Nominaal 15 600 tot 14.500. 4) Niet genoteerd.

RUBBER.

Gedurende de afgelopen week zijn de prijzen op de Londense markt vrijwel onveranderd gebleven, terwijl daar-entegen Para in prijs gedaald is.

In de laatste weken zijn de aanvoeren weder grooter geweest dan de afleveringen. In de afgelopen week b.v. zijn 2448 tons aangevoerd bij een aflevering van 1287 tons. De stock bedraagt 21614 tons.

		einde vorige week
Prima crêpe loco	2/3	2 1/2 3/4
Smoked sheets loco	2/3 1/4	2/3
Prima crêpe Mei/Juni	2/3 3/4	2/3 3/4
" " Juli/December ..	2/5	2/5
Hard cure fine Para	2/3 1/4	2 1/4 1/2

COPRA.

De markt voor oliezaden is in het algemeen flauw en lager, hetgeen ook op de Copra-prijzen drukt.

De nog steeds voortdurende werkstaking bemoeilijkt ook de zaken.

De prijzen blijven vrijwel nominaal.

De meest bijkomende noteeringen zijn: 6 Apr. 30 Mrt.

Java f.m.s., loco	f 65	f 65
Mixed, loco	" 63	" 63
Java f.m.s., Maart/Mei aflad.	" 65 1/2	" 66 1/2
Mixed, " " " " " "	" 63 1/2	" 64
Straits f.m.s., April/Juni aflad.	" 63 1/2	—

6 April 1920.

De flauwe stemming voor Oliezaden houdt aan; de kooplust blijft zeer gering.

De noteeringen zijn: 13 April. 6 April.

Java f.m.s., loco	f 63 1/2	f 65.—
Mixed, " " " " " "	" 61 1/2	" 65.—
Java f.m.s., April/Juni afl.	" 64 1/2	" 65 1/2
Mixed, " " " " " "	" 62 1/2	" 63 1/2
Straits f.m.s., April/Juni afl.	" 62 1/2	" 63 1/2

13 April 1920.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
12 Apr. 1920..	nom. 102.12'6	345.2'6	37.15/-	48.-/-	48.-/-
6 " 1920..	nom. 105.12'6	350.5/-	40.-/-	48.10/-	48.10/-
14 Apr. 1919..	nom. 75.15/-	222.10/-	24.10/-	35.10/-	35.10/-
12 Apr. 1918..	nom. 110.-/-	322.-/-	30.10/-	32.-/-	32.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

10 Maart. Kolenverscheppingen van Engeland zijn op het oogenblik zeer beperkt. De Coal-Controller moet geweigerd hebben, bunkerkolen te doen leveren aan een groot aantal schepen, dat aangewezen was om in ballast naar Zuid-Amerika te vertrekken teneinde graan te halen. Voor kolen van de Hampton Roads-havens was vrij veel vraag op basis van een vracht van ca. \$ 20 naar West-Europa, \$ 23 Italië en \$ 26 Port-Said. Ook van verder gelegen kolenhavens wordt thans ruimte gevraagd; van Zuid-Afrika werden eenige afdoeningen gemeld naar West-Europa. Naar verluidt wordt zelfs onderhandeld over aanvoer van kolen van Australië naar Europa.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
5/10 April 1920	—	—	—	—	f 80/-	112/6
29 M./3 Apr. 1920	—	—	—	2) 8/6	—	112/6
7/12 April 1919	—	—	f 21/-	2) 8/6	280,-	62/6
8/13 April 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

2) Voor Britsche schepen.

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioler	Rotterdam	Gothenburg
5/10 Apr. 1920	45/-	62/6	75/-	—	—	—
29 Mrt./3 Apr. 1920	45/-	—	75/-	—	—	—
7/12 Apr. 1919	54/-	47/6	47/6	45/-	f 10,-	Kr.52½
8/13 Apr. 1918	69/-	101/3	—	120/-	—	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
5/10 April 1920....	—	—	—	—
29 Mrt./3 Apr. 1920....	110/-	—	—	—
7/12 April 1919....	75/- ²⁾	75/- ²⁾	—	—
8/13 April 1918....	275/-	500/-	—	185/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per ton stukgoed. ²⁾ Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 498 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	Maart 1920		Maart 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	15	4.234	82	2.487
Groot-Brittannië	59	49.961	219	147.696
Duitsland	17	14.067	7	9.593
Noorwegen	6	2.879	3	856
Zweden	5	3.425	11	3.118
Denemarken....	5	4.651	—	—
Rusland-Oostz.h.	1	965	—	—
Finland.....	—	—	2	1.493
België	8	8.075	9	4.427
Frankrijk	39	35.260	23	9.096
Spanje	2	3.328	2	1.348
Portugal	1	—	—	—
Levant	—	—	1	—
And. Midd. Zeeh.	—	—	4	9.777
Over. Wk. Afrika	1	164	1	640
Oostkust Afrika-Zuid-Afrika..	1	3.310	1	7.036
Voor-Indië	2	7.530	1	3.006
Ned. Oost-Indië	8	29.014	—	—
And. Aziat. hav.	1	1.235	—	—
Vereen. Staten..	18	62.025	28	98.970
Brazilië.....	1	3.967	—	—
Argent, Uruguay	10	19.219	—	—
Chili	1	5.115	—	—
Totaal	201	258.424	394	299.543
Periode 1 Jan.—31 Maart....	1031	1.260.997	1053	891.684

Nationaliteit.				
Nederlandsche..	58	76.217	147	86.354
Britsche	35	52.712	188	126.747
Duitsche	36	10.281	4	—
Noorsche	11	15.058	5	4.336
Belgische	2	2.384	1	142
Fransche	31	29.586	3	—
Zweedsche.....	1	592	6	3.247
Deensche	7	8.253	5	3.837
Vereen. Staten..	9	36.737	30	68.574
Andere	11	26.604	5	6.306
Totaal	201	258.424	394	299.543

¹⁾ 1913, 3.653 schepen met 3.103.790 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur.)

DORDRECHT.

Landen van herkomst	Maart 1920		Maart 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	2	1.361	—	—
Groot-Brittannië	4	394	—	—
Duitsland	2	651	—	—
Noorwegen	—	—	1	209
Totaal	8	2.406	1	209
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	4	1.535	1	209
Britsche	1	77	—	—
Duitsche	2	651	—	—
Fransche	1	143	—	—
Totaal	8	2.406	1	209

(Gerard Mauritz.)

RIJNVAART.

Week van 5 tot 12 April 1920.

In de afgelopen week werden er naar de Ruhrhavens, evenals de voorafgaande week, niet veel schepen aangenomen. De huur werd genoteerd met ongeveer 5 cents per ton per dag. Voor Antwerpen werden enkele schepen aangenomen, waarvoor 6 cents per ton per dag werd betaald.

Het sleeploon naar de Ruhrhavens bedroeg het 115-cents-tarief.

De huren van de Ruhrhavens naar den Boven-Rijn werden genoteerd met 65 pf. ton per dag met een garantietijd van 30 dagen, terwijl het sleeploon genoteerd werd met ongeveer Mk. 25.— tot Mk. 26.— per ton van Ruhrort naar Mannheim.

Door de troebelen in het Ruhr-gebied werd echter zeer weinig verladen, terwijl voor exportkolen naar Rotterdam geen scheepsruimte werd aangenomen en dus ook geen vracht werd genoteerd.

De waterstand was eenigszins gunstiger en laat het zich aanzien, dat hierin door de vele regens nog verbetering zal komen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Het vraagstuk van de geldruimte in Nederland en de goudpolitiek van de Nederlandsche Bank

met bijlage:

Nederlandsch-Oost-Indië en de Gold-Exchange-Standaard

door Mr. G. VISSERING

Prijs f 1,50

Het Bankwezen in Nederlandsch West-Indië

door Mr. G. J. FABIUS

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam